Hvězda,

aneb:

Charakterové.

Rytířská veselohra v pateru dějství

od

V. K. Klicpery.

V Praze.

NÁKLADEM Dra J. A. GABRIELA.

1849.

Hvězda,

aneb:

Charakterové.

Rytířská veselohra v pateru dějství

od

V. K. Klicpery.

V Praze.

NÁKLADEM Dra J. A. GABRIELA.

1849.

Osoby.

Vladislav, | *Zlatomil,* | *Mírov,* | *Hostivít,* | *Krasolib,* — pánové na Lesní Hvězdě, bratři.

Jelena.

Sibylka, její pěstounka.

Petronila, panská její služka.

Protivín Bechyňský.

Faustin, Krasolibův panoš a famulus.

Kersk, šašek.

Chocholín, Vladislavův | *Kluboš,* Protivínův — zbrojnoš.

Rytíři.

Zbrojnošové.

Místo děje: Lesní hrad Hvězda, a zámek Bechyňský v Táborsku.

Čas: První polovice šestnáctého věku.

Dějství první.

Bydliště Vladislavovo. Nad hlavním vchodem viděti jest pánův z Hvězdy rodní erb, v pravo jsou i v levo veliké obrazy, zjevující muže v úplné zbroji. Po stěnách visí rozličná leskavá zbraň, pasy rytířské a věnce vavřínové. Všecko jeví skvostnost. Na obou stranách v předu stoly, na nich pak v stříbrných svícnech dohořující voskové svíce. Prvé než vyhrnula se opona, bylo již blízkou válečnou bouři, bitevní ryk a mečů břinkot slyšeti. Svítání.

Výjev první.

Faustin. (Sám.)

(Stojí v levo u okna otevřeného, dolů na předhradí zrak napiraje. Černě jest oděn, na hlavě má birét taktéž černý s bílým pérem.)

Nadarmo snaží se mi zrak nočním závojem proniknouti! Ještěť on zuřivost lidskou pokrývá, sám se dívaje na krvavý čin zaslepených mužů. Tady není čelo zápasu jejich — slyším sice hluk zbroje a bitevní ryk; avšak ničehož nevidím! Toliko Ladoň

s plamennou tváří tamto se vznáší, a rozdechuje zlobu v prsou, která již bez toho vlnobitím hněvu jsou uchvácena! — I vrátím se ke Krasolibu, veliteli svému, tak abych oznámil, co oko na obloze válečné zběselosti zpozorovalo. (Odchází.)

Výjev druhý.

Jelena. Faustin.

Jelena. (Lepá způsobnost a jakási ušlechtilá hrdost jsou povahy její. — Jsouc na útěku.) Kdo jsi?

Faustin. Pokojný obyvatel tohoto hradu.

Jelena. Vládce čili lenovník?

Faustin. Jak se komu líbí.

Jelena. Mohu si z pokojnosti Tvé zástěrný štít udělati?

Faustin. Jakýmsi spůsobem, ano.

Jelena. Tedys můj strážný anděl. Mluv, kde jsem?

Faustin. Na hradě pánův z Hvězdy.

Jelena. Co —? Jest-li možná? Rci, ó rci a opětuj: kde jsem?

Faustin. V Lesní Hvězdě.

Jelena. V té to Lesní Hvězdě, která — jak za pomezím se rozvěstilo — stkvostný diamant koruny české říši této bleskem zdaru a slávy září?

Faustin. V té to samé.

Jelena. O provoď mne k starému vládykovi!

Faustin. Starý vládyka spočívá v rakvi u proslavených otců svých.

Jelena. Mrtev! Všecko nacházím v rukou smrti, a co živo jest, hledá v slepé šílenosti smrt. Kde najdu jeho syny? (Hlomoz venku přestává.)

Faustin. Dva na hradě, tři před hradem.

Jelena. Mluv, kdo jsi Ty?

Faustin. Chovanec milostných Umčn.

Jelena. Mnoho štěstí matkám Tvým, až svým časem dospěješ. Známtě Musy, přicházejíc ze země, kde v tu dobu pozemské své sídlo mají, a poznala jsem, že za slaboducha se stydí. Pověz mi své umělecké jméno.

Faustin. Faustin.

Jelena. Syn vládyky na Lesní Hvězdě?

Faustin. Starý vládyka mne tak nazýval.

Jelena. Odpustiž mému omylu, šlechetná Lesní Hvězdo!

Faustin. Snažím se, hvězdičkou na obloze vědecké se státi; avšak Lesní Hvězda nejsem, aniž nebudu.

Jelena. Nuže, kdo jste?

Faustin. Nejmladšího Paprsku svobodný panoš a famulus.

Jelena. Rci! jest to pravda, že všickni ti Paprskové u bratrské svornosti v tomto hradě sídlí?

Faustin. Pravda. Vladislav, Zlatomil, Mírov, Hostivít a Krasolib. Vedle otcovské vůle umírajícího vládyky žijou, bratrský pětilist, vespolek na tomto hradě.

Jelena. Pakli ne toliko nohou, ale i duší v tuto lesní půdu jsi zakořeněn: dej mi věrnou zprávu o tomto výtečném domě. Věz, že pevnější vazbou s obyvateli jeho jsem spoutána, nežli sobě pomysliti můžeš.

Faustin. Čeho se chcete dověděti?

Jelena. Pověz malo, a však pověz všecko.

Faustin. Nuže. Vládyka Svatopluk — tak věstí nejmladší dějepis Lesní Hvězdy — ranou smrtí nejmilostnější manželky mrákotné zadumčivosti propadl. Obrátiv se s celou duší ke králi a ke zprávě zemské patero svých synů — nejstarší byl dvanáct roků stár — u přátel a někdejších soudruhů, na větším díle v zemích cizích, vychovávati dal. Tak se jim v Praze, v Benátkách, v Barceloně, v Lugdunu Francouzském, a jednomu pak tady v Lesní Hvězdě jaro věku rozlistilo, a tak se také stalo, že jelikož vychování, zvyk, mrav, podnebí a obcování na každého jinou stranou působily: ty nejrozdílnější náklonnosti jimi zavládají a oni mimo rodný

ráz nižádným spůsobem k sobě podobni nejsou. Čest a pokoj, statek a družebnost, jakož i nejšlechetnější pružina v životě člověckém, obliba a krasocit, jsou tady v prostoru jediné hvězdité budovy uspolečněny. Hvězda slove tento hrad a v patero paprsků se rozplývá. Vedle rozkazu otcova každý paprslek vlastního majitele má, a každý majitel tento směrem paprsku svého jest pojmenován. Tak slove mohovitý, Paprslek jižní; pokoje milovný, Paprslek východní; krasosmyslný, Paprslek severní; družebný pak, Paprslek západní, a ctižádostivému říkáme vesměs Paprslek jihozápadní. Tak tady, jeden každý k velebené náklonnosti své se přiznávajíce, jeden druhého osobní povahu bratrsky snášejí, a celé živobytí byloby tu libostný souzvuk, kdyby Vladislav, jehožto ctimilovnost lůno kališku květového citlivostí převyšuje, častějším zábojem svým souhlasnost zdejší nerůznil.

Jelena. Podivné! — A však — nemýlím-li se — byltě Svatopluk, starý vládyka, majitelem více rytířských statků? Proč jsou byli dědicové do tohoto kmenného hradu vtěsněni?

Faustin. Mohlo by se to ovšem za vrtochy umírajícího otce pokládati. Dcera jeho přítele, podivný to, jak slyším, výjev vtipnosti a zvedenosti, má se státi manželkou jednoho z těch pěti synů. Leč

všickni bratři tak dlouho k paprskům této Hvězdy zůstanou připoutáni, až nevěsta z hořejších Vlach, ze své totiž vychovatelny, se navrátivší jednoho z nich vyvolí, a samostatným pánem kmenného hradu tohoto učiní.

Jelena. Třebas ji žádný z nich nemiloval?

Faustin. Tak strašlivě nezní poslední otcovo rozhodnutí. Svobodná vůle obapolně žádnými okovy se neváže. (Hlomoz venku opět se zmahá.)

Jelena. Nebesa! u rozvinování toho důležitého listu zapomněla jsem na svůj smutný stav. — Zdá se, že jest hrad ztečen?

Faustin. Nikoli docela, a byťby nepřítel na jeho nejvyšší báni seděl. Záboj tento platí toliko třem Paprskům, západnímu totiž, jižnímu a jihozápadnímu. Východ i Sever odpočívají pod peroutkou nebeského pokoje. — A však odpusťte, příliš dlouho čeká již velitel můj na zprávu —

Jelena. Krvavá bouře vždy víc a více se blíží! Rci, v kterém to Paprsku dojdu ostrahy?

Faustin. Kdo jste?

Jelena. Zajatá dívka. Loupežníci mne přepadli, družinu mou překonali, a odsmejknuvše mne do svého stanu celou noc mne stražili. Ten, kdo Váš hrad dobývá, a nyní snad již opanoval, jest také můj nepřítel.

Faustin. Tedy Vás — ač jest mi velice líto — osudu Vašemu musím zanechati. Nestrannost veliteli mému zakazuje pod svou ochranu Vás přijmouti. (Odejde.)

Jelena (sama). Do jakého to labiryntu nepřátelských událostí jsem se, nešťastná, dostala! Jakým to spůsobem, a jakou to nepochopitelnou rukou vidím se do Lesní Hvězdy uvedenu! — Jak se zachovám? jak se mám zjeviti nepříteli svému, a jak přátelům svým? — Ha! již se řítějí vítězové po kamenných stupních — kde jest tu místa outočistného?! (Zahlídnuvši v pravo postranné dvéře pospíchá tam.) Tu jest východ otevřený! — Duchové strážní tohoto věkostarého domu, vaší to obraně docela se odevzdávám! Odchylte ode mne zrak nepřítele, a vydejte mne rukoum k soucitu a soustrastí nakloněným! (Vejde tam.)

Výjev třetí.

Faustin. Chocholín.

Faustin. Ve jménu velitele mého, mluv! Co se děje? Jak jest tam?

Chocholín (s čelem obvázaným). Aby to blesk, dobře.

Faustin. Tedy jste zvítězili?

Chocholín. Nikoli.

Faustin. A předce pravíš, že jest dobře?

Chocholín. Slávou jsem ověnčen.

Faustin. Vidím tvé čelo krvavým šatem věnčené.

Chocholín. Aby 'to blesk, to právě můj bobkový věnec.

Faustin. K bobkovému věnci jest hlavy zapotřebí.

Chocholín. S chvalitebnými jízvami, ano.

Faustin. A však tvá slávy chtivost tě brzo o ni připraví.

Chocholín. Potomstvo mně ji nechá namalovati.

Faustin. Tři Paprskové jsou tedy v rukou nepřátelských?

Chocholín. Aby to blesk, ano. A však třpytějí se ještě, a třpytiti se budou, byťby je nepřítel do lůna země zavřel.

Faustin. Pospíším s tou smutnou zprávou k svému veliteli. (Jde.)

Chocholín. Faustine! panoši a famule!

Faustin (vrátiv se). Co žádáš?

Chocholín. Prahnu.

Faustin. Po čem?

Chocholín. Po korbelíku. Celou noc na číhání

— ten zuřivý ranní zpěv a to políbení nepřátelské sudlice — podejte mi číši vína.

Faustin. Z vašeho sklepu?

Chocholín. Vítězové mají od něho klíče.

Faustin. Tak i také od našeho vína. Ani pokrmu, ani nápoje nesmíme vám podati.

Chocholín. Aby to blesk!

Faustin. Ať jest živ mír! Máť on tisíc ruk, a v každé ruce roh hojnosti. My máme nadbytek.

Chocholín. Hm!

Faustín. Můžeme každodenně otci Bachovi radostnou oběť učiniti.

Chocholín. Pro mne!

Faustin. Můžeme směle všelikých plodů úrodné svornosti požívati.

Chocholín. Aby to blesk!

Faustin. A jsme-li toho žádostivi: uvíje i ona nám věnce nesmrtelnosti.

Chocholín (mrzutě). Panoši a famule! velitel Vás volá.

Faustin. Volá mne k pokojnému snídání a k veselému zpěvu. (Odejde.)

Chocholín (sám). Ten knihomol s jeho pokojem! Krvavý svůj obvazek nedám mu za všecku sviňskou kůži i s jeho abecedou. Vždycky mi nadnáší zrcadlo míru, a kouknu-li tam: vidím jeho a jeho všemou-

drého pána, obadva bledé a hubené jako zimnice. — Aby to blesk! Podívám se, zdali nepřítel několik kapek oleje do lampy mého života neudělí. (Levou stranou odejde.)

Výjev čtvrtý.

Protivín Bechyňský. Petronila. Kluboš.

Kluboš (zůstane u hlavního vchodu státi).

Protivín. Ještě jednou, plachý holoubku! kdo jest tvá velitelka?

Petronila. Ještě jednou, pane rytíři! jak se jmenuje tento hrad?

Protivín. Lesní Hvězda.

Petronila. Nuže tedy Vám nesmím odpověditi.

Protivín. Spoléháš na své blankytné oči?

Petronila. Na svou povinnost, pane rytíři!

Protivín. Mohu tebe k odpovědi nutiti.

Petronila. Mohu Vás nutiti, abyste od nucení upustil.

Protivín. Jakou to mocí?

Petronila. Úporem a svéhlavostí.

Protivín. Úporem, zajatá!

Petronila. Aj, tím spůsobem může podmanivý každou charpu v šírem poli zajatou učiniti!

Protivín. Vy jste kázaly na vojenský lid můj vraziti.

Petronila. Kázaly jsme Vašeho vojenského lidu na cestu se vyptávati. Na neštěstí mluví družina naše jiným jazykem, a oštěpem dala se jim odpověd.

Protivín. Vaše družina to byla, která tuto jednoduchou odpověd v krvavý hovor proměnila. Zkrátka, dítě! tvůj vtip ti tak málo pomůže, jako ty potutelné zraky. Jsem mocnější.

Petronila. Nikdy jsem toho vtipu a těch zraků nenadužila.

Protivín. Aniž pak já hodlám mocnosti své nadužívati; a však slyšeti chci, kdo tvá velitelka jest.

Petronila. Dívka, nevěsta, a snad brzo velešlechetná paní.

Protivín. Dovím se toho od družiny vaší.

Petronila. Stěžkem. Ti dobromyslní beránci sami ničeho nevědí.

Protivín. Slečna tvá utekla na tento hrad.

Petronila. Šťastná to, ale rovně i také nešťastná náhoda.

Protivín. Ujíti mně nemůže. Leč se vší slušností a ochotností další její cestu hodlám usnadniti: když mne totiž přesvědčíš, že v tomto mém záboji s třemi Paprsky Lesní Hvězdy žádného podílu nemá. Mluv!

Petronila. Neusilujte, šlechetný rytíři! tady — nesmím mluviti.

Protivín (hněvivě). Nuže, urputnice! nechať celou mou tvrdost zakusíš.

Petronila (laskavě). Poněkud ji už znám.

Protivín. D o c e l a ji musíš poznati. Dech i jazyk tobě spoutám.

Petronila. Aj, myslím, žebyste jazyk můj raději r o z poutal?

Protivín. Pod zámek a pod závoru tebe dám.

Petronila. O učiňtež tak! Budu alespoň o-vězeních v Lesní Hvězdě něco věděti.

Protivín (odkvapí postranními dveřmi v pravo).

Petronila. Milý pan rytíř jest příliš mladý a dobrý, tak aby jalovým hřímáním hlasu svého dívku polekal. M i l o v a t i bych ho mohla, nikoli ale jeho se b á t i.

Protivín (vrátiv se). Tam v té komnatě budeš účinek svéhlavosti tak dlouho rozvažovati, až za vhodné uznám, na svobodu tebe propustiti.

Petronila. Dobře, dobře. (Licholivě) A však — není-li pravda, pane rytíři! že mi prosbu neodepřete?

Protivín. Čarodějnice! prosbu? tobě?

Petronila. Jak brzo slečnu mou uvidíte: oznámíte jí, že se tady v Lesní Hvězdě, a to pod Vaší jemnou stráží, nacházím.

Protivín. Kočko! Mám ti po vůli učiniti, a službu z lásky marně na tobě dobývati?

Petronila. Co —? Můj milý Bože! kdo pak se tomu protiví? Řcete, jakou to službu z lásky mohu Vám prokázati?

Protivín. Jmenůj mi velitelku svou.

Petronila. Nemohu, nesmím.

Protivín (prchlivě). Do komnaty! do vězení!

Petronila. Ano, ano, milý rytíři! (Odběhne v pravo.)

Protivín. Sem, zbrojnoši! Tu zakotvi nohu svou, a pod žádnou záminkou vchodem tímto ji nepropouštej! — Skalotvrdý to jazyk! snadněji blesku nařídím, aby rachotil a řval, nežli z úporných dívčích úst jediné jméno vyburácím! (Ohlíží se.) Kde to jsem? Zbroj a věnce? To jest Vladislavovo bydliště. Nuže, podívám se dále v tomto jeho západním paprsku. (Odejde v levo).

Výjev pátý.

Vladislav. Chocholín. Kluboš.

Vladislav (v úplné zbroji, leč bez přílby a bez meče, vejde hlavním vchodem). Mluv, statný zbrojnoši! zdali jsme rekovně nebojovali?

Chocholín. Můj šlechetný velitel jako lev, a věrný jeho Chocholín jako medvěd.

Vladislav. Zdali Čest sama tento kyrys na tělo mé nepřipínala?

Chocholín. Bohyně cti svou vlastní rukou.

Vladislav. Nemusí nepřítel s vážností o nás mluviti?

Chocholín. Hluboké jízvy po dvadcíti letech ještě k tomu je povzbudí.

Vladislav (hluboce vzdychne). Ale, ach! jsme přemoženi.

Chocholín. Aby to blesk!

Vladislav. Přemoženi! Lesní Hvězda přemožena! Prastarý bleskot její tímto hanebným mrakem jest zasmušený! Na hradě mých otcův prochází se nepřítel nohou svobodnou, nohou vítěznou!

Chocholín. Jestiť to ponejprv.

Vladislav. Raději desetkrát smrti, nežli jedenkráte hanbě propadnouti. — Hle! pozdvihni zraků k slavným rekům našeho kmene. (Ukazuje na obrazy.) Žalost a lítost na šlechetných tvářích jejich se rozhostily.

Chocholín. Pláčou žalostí!

Vladislav. A tyto věnce, svědkové mé slávy, usvadly žalem jediné noci, a porušením na mne dýchají. Ta brnění, ty štíty a přílby, pomníkové to mých veleslavných vítězství, odhodili hněvem stříbrný svůj osvět, a vzali na sebe zádumčivý rez, potupné to roucho!

Chocholín. Aby to blesk, jsou skutečně rezaví!

Výjev šestý.

Zlatomil. Předešlí.

Zlatomil. Nuže, bratře, jihozápadní Paprsku! nepřicházím s domluvou k Tobě; leč tážu se hrdé duše Tvé, kterak to bolestnou svou ránu zahojiti obmejšlí?

Vladislav. Toliko z rukou Cti balsam ona přijme.

Zlatomil. Balsam byl by býval, nižádnosti k vůli do záboje se nepouštěti.

Vladislav. Balsam byl by býval, nešetřiti mammony, tam kde bylo učiněné příkoří pomstíti.

Zlatomil. Balsam byl by býval, raději žádnou válku bez prospěchu, nežli válku s tak velikou ztrátou.

Vladislav. Balsam byl by býval, raději žádného oučastníka bez velikomyslnosti, nežli oučastníka s malomyslností.

Zlatomil. Balsam byl by býval, raději deset zábojů na půdě nepřátelské, nežli v jednom jediném před hradem vlastního sídla podlehnouti.

Vladislav. Balsam byl by býval, raději desetkráte pro čest, nežli jednou pro ošemetný zisk do boje jíti.

Zlatomil. Bratře jihozápadní Paprsku! když jsme válku vypovídali: zamejšleli jsme každý jiného

samoleta lapiti; a však oba s prázdnou rukou jsme se vrátili.

Vladislav. Bratře jižní Paprsku! kdyby ztráta m á tak snadně dala se nahraditi, jako T v á: zajisté bych ani nepovzdechl.

Zlatomil. Nech ať rozumný mezi chatrčí s e c t í a mezi hrabstvím b e z h a n b y volí: nebude se zajisté dlouho rozmejšleti.

Vladislav. Těžko s mrtvým o slastech života jednati. — Nuže, a cos tedy přišel?

Zlatomil. Dobyl se nepřítel do mého sklepa, a náčelníci jeho hrabají se v mé zbrojnici.

Vladislav. Jako vítěz činils to samé.

Zlatomil. Dej Protivína z Bechyně k předběžným výmínkám míru povolati. Ať vezme náhradu za outraty v záboji, a uklidí se z hradu čím dříve, tím lépe.

Vladislav. Věz, že k ničemu se nepodvolím, ješto by jménu mému tolik necti působilo, co desátý díl lehkovážné p o m l u v y obnáší. Bylo by to zajisté otce svého po druhé nechati umříti. Volím raději jasnovelebnou Lesní Hvězdu opustiti, a do černého klína nejbližší skály se zavříti.

Zlatomil. A věz, že ničeho nepodepíšu, co by se jinak, nežli stříbrem aneb částkou mého rytířského statku urovnati nedalo. Byloť by to zajisté otcovským

dědictvím pomítati, a tváře roditelovy v rakvi ještě bolestnými slzami rositi. Raději půjdu do vazby, kdežto se na rok a na den ukovati dám.

Výjev sedmý.

Hostivít. Předešlí.

Hostivít. (Pln ochotnosti, živosti a švitornosti. — Vkročiv zastaví se u Chocholína.) Aj, zbrojnoši! nepostávej tady, a přidruž se k našim veselým hostům.

Chocholín. Což máme hosti, šlechetný pane?

Hostivít. Plné náhradí, co jich totiž naši tři Paprskové zajmouti mohou. Jsou vína a krmě žádostiví. Pokroč, přičiň k tovaryšnosti, a posluž jim.

Chocholín (mrzutě). Aby to blesk! (Odejde.)

Hostivít. Bratře jihozápadní Paprsku! dnešní den jest můj. Připravil jsem již slavnou hostinu. Ničeho šetřeno nebuď, tak aby západní Paprslek můj ve skvostný chrám bohyně Družebnosti se proměnil. Shledáš zajisté upřímné, veselomyslné tovaryše mezi přátely našeho pobojovatele. — Bratře Paprsku jižní! doufám, že i Ty k hodovánkám mým přisedneš.

Zlatomil. Mám důležitější starosti!

Vladislav. Nechci v tom podílu míti.

Hostivít. Jak? Lépe sobě poraďte! Co jsme proslaveného otce pohrobili: nezářila naše Lesní

Hvězda na tak veliký spolek. Příležitost k družebné pospolitosti nezavdá nám každý den.

Zlatomil. Bratře Paprsku západní, Ty jsi sybaritský útratník!

Vladislav. V takovýto den potupy a hanby s jekotem rozpásaných radostí souhlasiti! Mnohem více příslušelo by mně žíněné roucho, pust a jeskyně smutku. Bratře Paprsku západní! Tvá lehkovážnost nezná meze ani míry.

Hostivít. Přepiaté jsou představy Vaše marnotratnosti s jedné, jakož i lehkovážnosti s druhé strany. Opásal jsem se mečem, a tasil jsem ho tak dobře jako Vy, až jste ho sami v pošvu uložili. Dodělán jest noční úkol náš, duch i tělo žádají posilení.

Zlatomil. Lépe bys učinil, kdybys outraty a náklady na marné hejsování na opravení své podkopané zdi vynaložil.

Vladislav. Nikdy ještě muž k podstoupení věci, druhé cti se týkající, s menší opravdivostí nepřikročil, nežli Ty. Bůhť jest živ, v zemi, kde Tě odchovali, musí zlosyn s rozkoší na pranýř jíti, proto že veliký počet čumících lidí okolo něho se nahromadí!

Zlatomil. Skvostný nábytek tam jako plévu do povětří musejí rozhazovati!

Hostivít. Bratři! zůstaňte jen v naší milé vlasti, tak abyste povahám mým porozuměli. Jak rozdílní

jsou pudové mužů, jenžto se k strašlivému bohu Ladoňovi přiznávají! Jeden pustí se v záboj, tak aby nebezpečnou vladochtivost souseda svého skrotil, aneb smahu porušené cti a slávy zahladil. Jedno se týká Tebe, Paprsku jihozápadní! — Za ním chvátá druhý s tím úmyslem, aby mu vítězství zlatou rukou měšec i špižírny naplnilo; tomuť Ty dobře rozumíš, bratře Paprsku jižní! — Třetí konečně přidá se k Vám, proto že hlučnou změnu života si libuje, a vždy nového setkání se s velikou společností lidskou nade všecko si váží — což dle své bratrské libosti na mne, Paprslek západní, můžete potahovati. — Tak jest to v zemi, kde jsem vyrostl; tak v naší české vlasti, a tak i také ve všem ostatním oboru země.

Výjev osmý.

Mírov. Předešlí.

Hostivít. Ejhle, bratře Paprsku východní! Živť jest můj utěšený rozmar, není to zajisté maličkost, co Tebe bouřlivým tím jitrem tak časně z lastuří skořepky * Tvé vyloudilo.

Mírov. Bohdej, aby se celá země jedinou pokojnou lasturou stala!

* Muschel-Schale.

Hostivít (k Zlatomilowi). A však perlonosnou, není-li pravda, bratře Paprsku jižní?

Mírov. Nikoli, není to maličkost, co mne sem uvádí. Vůkol sebe, pod sebou i v říši povětrné slyším strašlivý lomoz. Rcete, bratři! co se tu děje?

Hostivít. Nebesa konečně v Lesní Hvězdě veliký oučet vedou.

Zlatomil. A my platíme řad.

Vladislav. Jsme překonáni, bratře Paprsku východní! Bratr Tvůj Vladislav ponejprv v svém živobytí potupné hanbě podléhá.

Mírov. Kdo s nebezpečím zachází, v nebezpečí pochází.

Hostivít. A však předce s někým zacházel, a jelikož toliko zacházka živobytí jest: může tedy říci, že byl živ.

Mírov. Já jsem také živ, bratře Paprsku západní!

Hostivít. Jako ta skála, co mnoho věků z našého hvozdu tamto do oblak čumí. Leč jí se předce té výhody dostalo, že s ní krupobití a blesk, vichorec a chumelice zahrávají.

Mírov. Ptáci a opice moje zahrávají se mnou.

Hostivít. Což, kdyby ptáci a opice Tvé také tak míru a ticha milovné byly, jako Ty? Pak byste

se zajisté všickni dohromady od rakví v naší hrobce nelišili.

Mírov. Kéžby se otevřely rakve v naší hrobce, a povstavše z nich smírní otcové naši dívali se na Vaši ztřeštěnou rvavost!

Vladislav. Já jsem bojoval pro čest.

Zlatomil. Já pro zachování nábytku svého.

Hostivít. Já pro pohybnost v živobytí lidském.

Mírov. Co z toho medle máte? Co ten náš vysoký hvozd, že protiviv se zuřivému vichru pokácen leží? Co ohněmetný kopec, že plamenu žravé zuby srdce i plíce mu rozhryzaly? Co duše lidská, že vášně a náruživosti zrcadlnou hladinu jsoucnosti její rozbrázdily? — Osvěť Tebe Bůh, Paprsku západní! Pohybnost nazýváš živobytím? Postav se s obrazností svou k tichému moři. Radostí okřídlené lodě přenášejí poklady země z jednoho dílu světa do druhého —

Hostivít. A však, bratře Paprsku východní! kdyby nebylo větrů: muselo by moře i s národy, jenž na břežištích jeho obývají, za živého těla porušení vzíti, a lodě Tvé radostí okřídlené přišly by tak daleko z přístavu, jako Ty ze svého paprsku.

Mírov. Bratře Paprsku západní! mudrctví Tvé potkává se s bohaprázdností.

Výjev devátý.

Krasolib. Předešlí.

Krasolib. Pozdravuju Vás, bratři, čtverý Paprslek naší Lesní Hvězdy.

Hostivít. Právě v hod, bratře Paprsku severní! Ty cítíš a znáš, co v jakékoli případnosti slušno jest. Rci, jest to dobré, že z naší dnešní nehody dělám ctnost, a přítele i nepřítele k společnému kvasu svolávám?

Krasolib. Nikoli, bratře Paprsku západní! to není dobré.

Hostivít. Proč?

Vladislav. Proto že se tak netečnost ve cti a v slávě projevuje.

Zlatomil. Proto, že takový kvas za hodinu víc spolkne, nežli otcové naši za celý rok uhospodařili.

Mírov. Proto, že hlomoz pijácké schůzky míru milovné duši tak protivná jest bouře, jako nepřátelský outok na tento náš hrad.

Krasolib. Tu tedy máš důvody, bratře Paprsku západní! První z nich zdá se mně býti nejjadrnější.

Zlatomil. Ne méně jadrný jest důvod druhý.

Mírov. Tak i také třetí.

Krasolib. Bratře Paprsku jihozápadní! přichá-

zím jednak upřímné své soustrastí Tobě vyjeviti, jednak štěstí Tobě přáti.

Vladislav. Nebratrský jest úsměšek tento. Jaké mi to štěstí přeješ?

Krasolib. Že dnešní zlou příhodou pokořen uznáš a uvážíš, kterak to neslušné a nebezpečné jest, každý zápal ctižádosti krvavým zábojem schlazovati.

Vladislav. Tak haníš vždycky; leč málo kdy tak jednáš. Nehledáš sám všudy příčinu k odporu? Nenajíždíš každodenně na mne co na bojovníka?

Krasolib. Návidím bojovníka; leč nenávidím boj.

Vladislav. V prachu starých kněh Tebe zajisté nestraší!

Krasolib. A však straší Umu a Vědu mou. Kde předchůdce jeho, Strach, s rozervaným vousem i vlasem větří: tam nelze Muse pokojně dychati.

Zlatomil. A však, bratře Paprsku severní! neměl bys dnes modlu svou, Apollina z Rafaelova barvítka: kdybych Ti ho co kořist válečnou z hořejších Vlach byl nepřinesl.

Krasolib. Zlato mé bylo Tobě milejší.

Zlatomil. To jest právě, co v jednom každém, tím pak více ve vlastním svém bratru nenávidím. Drahocenné zlato za knihy, sochy a malbu vyhazovati! Takový to Homer, Plato a Rafael! Kdyby byli z koření: mohl by je člověk pomalu zpotřebovati.

Krasolib (s zápalem). Ano, z nebeského koření jsou, a kdo jich s šlechetnou láskou pomalu upotřebuje: jeho oni živí a silní, tak že duch k vznešenému povolání člověka dospívá. Mužové to božského odrození —

Hostivít. Ano, na můj nejskvostnější koflík, byliť to spolku milovní mužové! Obzvláště Pláto, ten duchomocný družebník; avšak, žel Bohu! nyní jsou mrtvi, a nehodí se do společnosti.

Krasolib. Do té nejšlechetnější a nejrozkošnější, bratře Paprsku západní! Jsouté to mužové vznešeného stavu, veselomyslní, důvtipní, duchojemní; souhlasují s každým rozmarem Tvým, žertují s Tebou, smějou a kvasí se s Tebou, provázejí Tebe růžemi i trním, a vrátíš-li se ze spolku jejich: jsi střízlivý, posilený, nejsladšího požívání života schopen!

Výjev desátý.

Chocholín. Předešlí.

Chocholín. Aby to blesk! — Můj šlechetný veliteli —

Vladislav. Co jest?

Chocholín. Jeden Paprslek Lesní Hvězdy hrozí okamžitým sesutím.

Všickni bratři. Který to Paprslek?

Cholín. Západní.

Hostivít. Nebesa! můj Paprslek! právě nyní? — Odkvap, nešťastný posle? Nesmí se, dnes se nesmí zbořiti!

Cholín. Šlechetný vládyko! nedá se držeti —

Hostivít. Drž ho, drž ho, věrná duše! — Co si počnu? před kvasem — bratře Paprsku východní! smiluj se Tobě nad zoufalstvím mým! Postup mi k dnešní slavnosti pevné a pokojné bydliště své!

Mírov. Mám se zatím do rakve položiti?

Vladislav. Mluv, zbrojnoši! Jak jest to možná?

Cholín. Aby to blesk! Proti Paprsku západnímu sedí Bledá Skála. Od tamtuď házeli Bechynští kamenné odlomky do našeho hradu.

Vladislav. Ha! Lesní Hvězda nepřítelem rozkotána! Strhněte se, černí oblakové, a pohrobte mne v návalu svých navěžených vln! (Kvapí ven.)

Zlatomil. Vděk a chvála, nebesa! že metla vaše od jižního Paprsku se uchýlila. Rána těch útrat do hrobu by mne sklátila! (Odejde.)

Mírov. Zavru se do svého Paprsku, a Boha budu velebiti, že mi nejlepší požehnání na zemi udělil, totiž lásku k míru a pokoji. (Odejde.)

Hostivít. Bratře Paprsku severní, Ty nevyvážitelná studně upokojenosti mysli! mluv, co mám dělati?

Krasolib. V neštěstí rovnoduši zachovati.

Hostivít. Rozpadne-li se Paprslek můj v trosky —

Krasolib. Vystavíš podle zákonů krasochuti jiný.

Hostivít. Stavěti, stavěti — Paprslek Lesní Hvězdy vystavěti — ha, bratře! to jest trojnásobný život do omráčené duše mé. Ano, stavěti budu! Stavba ta přikouzlí sem lid! Dělníky, raditele, těšitele, velebitele — a když Paprslek ten, co okrasa celé Lesní Hvězdy, zmladostčnou tvářnost svou povznese: tuť ho hlučná slavnost ve spolek ostatních jeho bratří zasvětí! — Rychle do práce! ještě dnes k dílu tomu přikročím. Stavěti! stavěti! (Radostí ruce mna odkvapí.)

Krasolib. Já Ti obešlu stavitele! Paprslek Tvůj ať výtečností svou nad celou Hvězdou horuje! (Jde za ním.)

Chocholín. Aby to blesk! Jest-li ten Paprslek ještě na nohou: vládyka Hostivít vlastnoručně ho zkolí! (Odejde.)

Kluboš (na svém stanovisku zůstane).

Opona spadne.

Dějství druhé.

Bydliště Krasolibovo. Hlavní vchod zadu, v pravo i v levo postranní dvéře. Obrazy, malé sochy, police na knihy, folianty naplněné. V popředí v pravo i v levo stůl. Na jednom stojí zeměkoule, na druhém leží stočené blány a několik kněh. Všecko zjevuje pořádek a krasochuť.

Výjev první.

Krasolib. Faustin.

(Levým vchodem právě vejdou.)

Krasolib. Krásná, pravíš?

Faustin. Krásná, můj veliteli!

Krasolib. Co nazýváš krásou?

Faustin. V zpanilé tělesnosti zpanilou duši.

Krasolib. Cos pocítil u pohledu na ni?

Faustin. Snad mnohem více, pane! nežli jsem měl.

Krasolib. Proč by jsi neměl? Krása jest oživený obraz nebes. Každému, kdo jasný zrak má,

požitek jeho se propůjčuje, a předce zůstává ten samý, jakoby nedotknutý.

Faustin. Pročež žádám, veliteli můj! abyste mne vymluvena měl.

Krasolib. Z čeho to?

Faustin. Okouzlen nebeským okem jejím příliš mnoho jsem jí svěřil.

Krasolib. Co?

Faustin. Záležitosti tohoto hradu.

Krasolib. Žádala toho?

Faustin. „Věz — proslovila — že pevnější vazbou s obyvateli tohoto zámku jsem spoutána, nežli sobě pomysliti můžeš.“

Krasolib. Nepochopitelné.

Faustin. Praví, že přichází ze země, kde Musy v tu dobu pozemské své sídlo mají.

Krasolib (napnutě). Totiž —?

Faustin. Z Vlach, můj pane! tak se domnívám.

Krasolib. Z Vlach?! Mocnosti nebeská!

Faustin. Rozum a milostnost její mluvící jsou svědkové, že um a věd nadpovětrový dech dlouho ji ovíval.

Krasolib. Jestiť to ona!

Faustin. Kdo, veliteli můj?

Krasolib. A však — nepravil jsi, že jest v porobě Protivína Bechyňského?

Faustin. Tak jest.

Krasolib. Nuže, tedy jest to neproniknutelný boj mezi ano a ne, a neb zloby plné nedorozumění! — Pospěš, famule můj! hledej a pozvi ji do mého pokojného paprsku.

Faustin. A však, pane! naše nestrannost —

Krasolib. Krása jest, co slunce, všeobecný dar nebes. Každá krůpěje rosy, každý křišťál, každý strom, každý člověk právo má ji zastupovati. — Pospěš, dobrý Faustine! pověz jí, že paprslek severní útočiště jest pro milostenky pravdy, krásy a dobra!

Faustin (hlavním vchodem odejde.)

Krasolib (sám). Jest-li možná? Jelena tady, ta ušlechtilá Luna, jížto se obloha tohoto hradu úplně zhvězděným nebem státi má? A ve vazbě Protivínově? Kdo mi rozvine a objasní pohádku tuto? (Na pravé straně slyšeti jest ránu v komnatě.) Co to bylo?

Výjev druhý.

Jelena. Krasolib.

Jelena (vyděšena pravým vchodem přikvapí). Nebesa! kde to jsem? (pro sebe) To jest svatyně Umění, anebo jí v Lesní Hvězdě není.

Krasolib (taktéž pro sebe). Živť jest duch můj, ona jest to!

Jelena. Šlechetný vládyko! ubohá poutnice utíká se k dobrotivosti Vaší. Bojovníků divé právo spoutalo svobodnou ruku její. Stíhá ji, neví kdo a proč.

Krasolib. Nevíte, kdo?

Jelena. Strážný můj cherub uvedl mne prvním úsvitem do toho hradu —

Krasolib. Tak abyste váleční ten požár viděla, který jste nevědomě roznítila.

Jelena. Jak, vládyko?

Krasolib. Neviditelná ruka Vaše tohoto záboje símě sem vmetala.

Jelena. Nepochopuju —

Krasolib. A — o milosti věčná! — ačkoli stvořena, abyste vtělený rozbroj v jednosvornost proměnila: jaké to krvavé boje v prsou obyvatelů této Hvězdy rozdycháte!

Jelena. Kterak jest to možná, vládyko?

Krasolib. Nejste bohatá dědička mocného hraběte Bechyňského?

Jelena (pro sebe). Co jest to?

Krasolib. Nelekejte se. Mimo mne žádný paprslek Lesní Hvězdy tušení toho nemá. — Rcetež, nejste milovná Smíru?

Jelena. Kéžbych sem byla co poselkyně jeho vkročila!

Krasolib. A nečaruje celá bytnost Vaše s milostným vědomím smrtedlníky do svého kouzedlného kola? Mohla byste bez obcování s soucitnými dušemi býti?

Jelena. Přicházím z domova družebnosti.

Krasolib. A nemusíte, velikého Jaromíra dcera, Čest a Slávu nad všecky přednosti mužské povýšovati?

Jelena. Pravou slávu zlatým písmem bych znamenala: kdybych byla Musou letopisů.

Krasolib. A nemusíte, vykvětši v zahradách Florenských, krásné dítky Vesny podle zákonů krasochuti uměti posuzovati?

Jelena (pro sebe). Zná mne! (K němu) Krásu pomyslů a skutků učil mne duchovní můj pěstoun poznávati.

Krasolib. Proč ne krásu citů?

Jelena. Aj, pane vládyko! každá krása musí se cítiti.

Krasolib. Nevyhnutelná výminka tedy jest jímavé srdce?

Jelena. Ano! srdce, ježto všeho šlechetného, a když je uzná, i také sebe občtování schopno jest. O máte-li takové srdce —

Krasolib. Zpytujte je, má milostná slečno! Vidím tolik nebeské útlosti ve Vašich očích: žebych před Vámi klekl, a co bohyni Vás velebil.

Jelena. Bůhť jest živ, pane vládyko! o mých očích není v tomto okamžení řeč.

Krasolib. Cítím se pohledem na Vás tak nadšena, že mne nával krásných obrazů a citů k modrojasným oblakům povznáší.

Jelena. Ostřež toho Bůh! kdo by mi byl obranou na hradě tomto?

Krasolib. Kéžbych Vás obrazovati mohl! Duše Vaše mluvila by z každého tahu dychajících barev.

Jelena. Aj, chrániti mne máte, nikoli ale obrazovati!

Krasolib (vždy ohnivěji). V tak vysokou cenu klenot bytnosti Vaší u mne zrůstá: že jsem hotov pro Vaši ruku se světem se potýkati!

Jelena (pro sebe). Umělecká šílenost v něm zuří! Zahaliti se třeba, nemám-li samu sebe ztratiti. (K němu) Jaké to nedorozumění, šlechetný vládyko!

Krasolib. To největší, nejstrašlivější, pak-li mi úmyslně nerozumíte.

Jelena. Myslíte, že jsem dcera hraběte Bechyňského?

Krasolib. Jak —? Nikoli, nemyslím, ale vím to.

Jelena. Nejsem dcera —

Krasolib. Jste! Ano, jste Jelena, slečna Bechyňská. Toho jsem dostal zprávu, hned jak jste do Lesní Hvězdy vkročila.

Jelena (v patrné nesnadnosti). Jest sice i Jelena tady —

Krasolib. A stojí před mým zrakem.

Jelena. Ztratila jsem ji v bouřlivém tom outoku. Mne viděl panoš Váš, a jelikož jsem se ho na rodinné poměry tohoto zámku vyptávala: soudil z toho myslil —

Krasolib (před sebe). Jsem zmatený! (k ní) Nuž, a kdo jste?

Jelena (s uklonkem). Pane vládyko! slečnina panská služka.

Krasolib. Nikoli!

Jelena. Odpusťte, že jsem lučiště omylu Vašeho tak dlouho napínala.

Krasolib. Toto blaholepí, tato šlechetná vněšnost! Mluvte, co chcete, služka zajisté nejste.

Jelena. Cítím se k Vám nakloněna, milostpane! a pročež Vám všecko vyjevím. Ano, Jelena Bechyňská — na cestě jsouc z Vlach — do Lesní Hvězdy, sem, kde sobě dle otcovy poslední vůle, jeden z pěti paprsků voliti má, tím nejpodivnějším spůsobem jest uvedena — mám totiž za to, že i ona touto dobou v oboru těchto hradeb se vynachází. A však již

včera byla na tu myšlénku přišla, tak aby, nevím proč, jméno i oděv se mnou vyměnila, a jak tady, tak i také v otcovské Bechyni cizím rouchem pokryta zůstala.

Krasolib. Tak — ?

Jelena. A však, prosím, neříkejte, že jste se toho ode mne dověděl.

Krasolib (pro sebe). S tak krásného nebe tak strašlivě spadnouti! Toliko lest může mne úsměchu mých bratrů vystříhati. (K ní) Budiž bez starosti, milá divko! Co mi tajemstvím dáno, tajemstvím také zůstane. A však (posmívavě) cítím se k tobě nakloněna, a pročež tobě všecko vyjevím. Myslíš, že jsem vládyka Krasolib?

Jelena. Nemyslím; ale vím to.

Krasolib. Nejsem, divenko má!

Jelena (pro sebe). Nebesa, co jest to? (K němu) Nuž, a — kdo jste?

Krasolib. Jeho panoš a famulus.

Jelena. Vy?

Krasolib. Odpusť, že jsem lučiště omylu Tvého tak dlouho napínal.

Jelena. Onen jinoch tedy —

Krasolib. Jest Paprslek severní, vládyka Krasolib.

Jelena (pro sebe). Rány dýkou jsou sladké pocity proti tomuto překvapení! (K němu) Nuže, zdá se,

že velitel Tvůj stejnou myšlénku s mou slečnou měl; ačkoli nepochopuji, coby j e h o k tomu —

Krasolib. Mělť on také své soukromé důvody. A však prosím, nepovídej, že ses toho o d e m n e dověděla. — Na rychlost ho přivedu. Neboť, ačkoli osobu jeho představuju, netroufám si rozhodnouti, zdali radno a činitelno, Tebe a Tvou slečnu v pokojném tomto okresu pod ochranu vzíti. (Jde.)

Jelena. Nikoli! Aniž pak mne, co do ochrany, jakého plnomocenství dáno. Pošlu sem svou velitelku; s ní ať šlechetný vládyka vyjednává. (Jde.)

Krasolib. Učiň tak, zpanilá Vlaško! Odpusť mému citem zachvácení. Krásná jsi a milostná, nechať jenom panská služka. Jestiť to sice pravý příznak krásy, že, z jaké to koli látky, člověka rozkošně zajímá; avšak nesmírné milostnosti ona nabývá, když i r o u c h e m ušlechtilým jest ozdobena. (Hlavním vchodem odejde.)

Jelena (sama). Jest-li možná? Sním, anebo v kole kouzedlném stojím? — Ach, s n i l a jsem! V krásném, rajském snu putovala jsem do vážných luhů drahé své vlasti, k vysokému, životnému blankytu domovniho údolí. I procitla jsem, a těžké, sklopené mraky tisknou ten vysoký blankyt, a tíží mou veselomyslnou duši! — Kam se obrátím? Obličeji války chtěla jsem uhnouti, nenadějíc se, že v paprsku tomto

boj nejnebezpečnější mne očekává. — Budiž, jak buď, navrátím se k stihatelům svým. (Chce v pravo odejíti.)

Výjev třetí.

Jelena. Petronila.

Petronila (tím samým pravým vchodem vejde).

Jelena. Petronilo!

Petronila. Má velitelko!

Jelena. Jak sem přicházíš?

Petronila. Sama dobře nevím. Náš laskavý vítěz —

Jelena. Laskavým nazýváš toho zákeřníka?

Petronila. Mimo to nákeřnictví jest milování hodný muž. Nemoha na mne ani slibem ani hrozbou pravdu vydobyti: zavřel mne do postranní síně. Tam jsem se z dlouhé chvíle procházela, dívajíc se na ty severní čalouny. Najednou to pod nohou mi prasklo, a hle! země byla otevřena.

Jelena. Též i já jsem náhodou tento východ našla.

Petronila. I vkročila jsem tam, a příklop zapadl za mnou. Točitý vchod vedl mne jeden dolů, a druhý zhůřu, a tak jsem se tady ocítila.

Jelena. Tak jsem přišla i já v tato místa na

outěku před nepřítelem. Avšak kéžby mne zlovolná náhoda do každého jiného paprsku tohoto hradu byla zaplašila!

Petronila. Proč, má slečno?

Jelena. Bezděčně jsem pošetilosti se tu dopustila.

Petronila. Pro dobrý Bůh, snad jste se již nezamilovala?

Jelena. (leknouc se). Petronilo! jaká to strašlivá myšlénka!

Petronila. Ach, slyším-li dívku na pošetilost naříkati: tu mi přede vším ten nešťastný Milek napadne.

Jelena (tajemně). Slyš! Jest tady bytem vládyka Krasolib, Paprslek to severní.

Petronila. Tak? (Ohlíží se.) Hu! to jest knih a blán! pro všecky slzy zklamané lásky, těch se chraňte, drahá slečno!

Jelena. Proč?

Petronila. Každá ta kniha jest říše duchů. Bude Vám s zaklinačem ďáblů jednati!

Jelena. Jestiť ještě dítko, dá se z něho všecko udělati. Avšak — pryč, pryč odtuď! — Leč kam? O má dobrá Petronilo! n e š ť a s t n o u dobou přišly jsme do této Lesní Hvězdy!

Petronila. Chvěju se strachem, co se stalo?

Jelena (ještě tajemněji). Slyš, milá Petronilo! On přijde —

Petronila. Kdo?

Jelena. Vládyka Krasolib. Chce s námi o možnosti ochrany v tomto svém pokojném páprsku jednati. Avšak nerada bych —

Petronila. Co?

Jelena. Nemohu, n e s m í m s ním mluviti!

Petronila. Můj milostivý Bože! tak daleko to přišlo?

Jelena. Promluv Ty s ním.

Petronila. Vždyť ho ani neznám?

Jelena. Bude tobě vlastní svou osobu zapírati, bude se za svého panoše a famula vydávati —

Petronila. Proč to?

Jelena. Avšak p r a v ý famulus, ten p r a v ý panoš —

Petronila. Slyším kroky!

Jelena. Pryč, pryč! všecko tobě vyjevím. (Odejdou v pravo.)

Výjev čtvrtý.

K r a s o l i b. F a u s t i n.

Krasolib. Nikoli! nikoli! A kdyby dcera vévodova byla, a tolik hrabství měla, co země písku obnáší!

Faustin. Avšak ta lásky plná důstojnost —

Krasolib. Pravím Tobě, jižtos viděl, jest jen denní hraběnka, jest Jelenina služka.

Faustin. Jelikož však ona jest anděl: nemusí velitelka její býti bohyně?

Krasolib. Zůstávám na tom, dobrý Faustine! Ty ji přivítáš, a spůsobem tím nejšetrnějším ze žádosti její se vymluvíš.

Faustin. Častěji jste mne napomínal, bych, co šlechetné jest, proto konal, že šlechetné jest.

Krasolib. Ano, ano! I budoucně shledáš, že tak nejen mluvím, ale i jednám; leč nehloubej a neodsuzuj, pokud se svět o dva dni starším nestane. — Přijde v oděvu služebním; složí s tváře i s jazyka urozenost svou; avšak napomínám Tebe, ničím se nedávej zmýliti. (Odejde v levo.)

Faustin. (Sám.) Co to asi jest? Radostné hvězdy zářily mu z očí, kdykoli si s plamennou toužebností na nebesky obrazovanou nevěstu připomínal. Nyní jest tady ta dávno čekaná nevěsta: neviděl ji, a nechce ji viděti; nemluvil s ní, a nechce s ní mluviti.

Výjev patý.

Jelena. Petronila. Faustin.

Petronila (otevře v pravo postraní dvéře a vklouzne sem.)

Jelena. (Zůstavší na prahu státi prosloví tiše:) On jest to! (a opět se vrátí a zavře.)

Faustin. Srdce jeho tak jedná. Přebíhá mu varným klokotem, a co nával horního proudu zachvacuje jeho jindy tak rozmyslný úsudek.

Petronila (k němu se blížíc). Milostivý pane vládyko —

Faustin (pro sebe). Tu jest! — Leč jak se tu ocítila? (K ní) Rcetež, přišla jste shůry anebo z důly?

Petronila. Obojí dráhou, šlechetný vládyko! Dříve shůry, potom pak z důly.

Faustin. Vládyko? — Není tu vládyky.

Petronila. Je pravda, Vy jste —

Faustin. Jsem Faustin, vládyky Krasoliba panoš a famulus.

Petronila. Co jest to, famulus?

Faustin (pro sebe.) Jak přirozeně umí se přetvařovati! (K ni) U nás to samé, co ve Vlaších.

Petronila. Ve Florencii jsem se nikdý s takovým zvířetem nepotkala.

Faustin. Ovšem — pak-li jste mně rovného mezi zvířaty hledala —

Petronila. Račte odpustiti, jestiť to zvyk v mluvení.

Faustin. Čeho jste žádostiva?

Petronila. Jsem panská služka a družka hraběnky Jeleny Bechysňké.

Faustin. Velíte-li: věřím tomu.

Petronila. Ano, věřte tomu. — Vběhly jsme tak asi do tohoto hradu, jako stíhaná srnka do lvové jeskyně.

Faustin. Dobře.

Petronila. Na štěstí dva z pěti Paprskův nestranně se zachovali —

Faustin. Dobře.

Petronila. Severní Paprslek tuším —

Faustin. A východní, dobře.

Petronila. Jestiť to podivný nápad, hrad v paprsky rozdělovati.

Faustin. Dobře.

Petronila. Jelikož však východní Paprslek mír a pokoj prý nad všechen pozemský ráj miluje —

Faustin. Dobře.

Petronila. Tedy nám jiného nezbývá, nežli abychom k důvěrné ochraně Paprsku severního se poručily.

Faustin. Velmi dobře. Avšak Paprslek severní sličnou hraběnku prosí, aby na něm nemožnosti, jakožto jsou: přístřešek, ochrana a osobní hostování nežádala.

Petronila. Co —? Není to zajisté opravdový úmysl Váš.

Faustin. Úmysl můj závisí od úmyslu mého velitele.

Petronila. Praví se, že krasochuť jest Vaším velitelem.

Faustin. Dobře.

Petronila. Všecky umy hlásají barvou, zvukem a slovem vážnost a obranu stíhanému pohlaví ženskému.

Faustin (pro sebe). Nyní mluví hraběnka. (K ní) Velmi dobře. Jelikož však předně vůle naše storamenným násilím jest spoutána —

Petronila. A za druhé —?

Faustin. A za druhé stíhanému pokolení ženskému toliko slova promluviti třeba, tak aby stihatele své dílem ve svém náručí, dílem pak u svých nohou spatřilo —

Petronila. Jmenujte to slovo! —

Faustin. S dovolením, tak daleko nesahá plnomocenství mé.

Petronila. Což jste mi nerozuměl? Jelena,

dcera a dědička hraběte Bechyňského o pomoc a ochranu Vás žádá.

Faustin. Dobře.

Petronila. Ta Jelena, jenžto z ráje evropského přes nebetyčné Alpy přichází, tak aby stkvostnou rukou svou jeden z těchto lesních Paprsků zahřála a oblažila.

Faustin. Velmi dobře.

Petronila. Což, kdyby tak Vás vyvolila.

Faustin. Mne nevyvolí, to vím.

Petronila. 'S dovolením, pane vládyko! ráčíte býti divný svatý.

Faustin. S dovolením, šlechetná slečno! ráčite býti divná svatá. Co se Vám zdá o vládykovi? Stojím tu sám, a pověděl jsem, kdo jsem.

Petronila. Nepověděl jste.

Faustin. Panoš a famulus.

Petronila. Za toho Vás pokládati máme! nejste ale ním.

Faustin. Nuže, u všech kozlonohých vlkodlaků, kdo pak jsem?

Petronila. Krasolib, Paprslek severní.

Faustin. Co —?

Petronila. Ano, ano, Vašnostpane Paprsku máme všeho povědomost. Od svého panoše a fábula —

nebo jak se jmenuje — na čas naší tu přítomnosti osobu jste si vypůjčil —

Faustin. Ode mne —?

Petronila. Od svého panoše.

Faustin. Panoš jsem já.

Petronila. Nikoli!

Faustin. Milostivá hraběnko!

Petronila. Co se Vám zdá o milostivé hraběnce? Jsem slečnina panská služka, a jmenuju se Petronila.

Faustin. Jak dávno?

Petronila. Službou jsem na čtvrtý rok, a Petronila se jmenuju, co jsem na světě.

Faustin. Máme všeho vědomost. S Vaší služkou mluvil jsem již na usvítě.

Petronila. Se mnou?

Faustin. S Vaší zakuklenou služkou.

Petronila. Hahaha!

Faustin. Snižujete se, dělajíc ze sebe otrokyni.

Petronila. Hahaha!

Faustin. Čiňtež tak do své libosti; avšak panošovi Faustinovi neměla byste se posmívati.

Petronila. Vězte, šlechetný pane! že buď zrádné tyto knihy smyslem Vaším se podělily — čehož Vás nebesa milostivě račtež chrániti! — a nebo jste si umínil, ubohou Petronilu i s její slečnou nutiti, tak aby se na hradě tom o paprslek dále odebraly.

V obojí to věci nadarmo bych na nelibost Vaši doléhala. (Poklonivši se v pravo odejde.)

Faustin (sám). Jak —? Což jsem ji skutečně pohoršil? Já, jenžto bych v nábožném vzezření z krásných zraků jejích nebeské slasti nabíral? — Co v ní tu bludnou myšlénku zbudilo, že jsem Paprslek Krasolib? — Pojde-li z toho co zlého: nebudeť to vina má!

Výjev šestý.

Kersk. Faustin.

Kersk (hlavním vchodem přijde). Hola! tady se pnou dýmové sloupy požáru Trojánského.

Faustin. Kdo jsi?

Kersk. Příteli! co Ti dám za Tvůj netečný nos?

Faustin. Jak to?

Kersk. Pohané tu páchnou česnekem.

Faustin. Jací to pohané?

Kersk. Počkej, počkej! (Jde ke knihám.) To jsou vousy Homerovy. (Jde dále.) Ach! výborné to kadidlo, Pindar líbezně voní.

Faustin. Koho tu hledáš?

Kersk. Rci, příteli! dají se z té klasické abecedy české groše bíti?

Faustin. Nikoli; avšak zlatý peníz d u š e v n í dá se z ní ukouti.

Kersk. Aha, pro věčnost! — Nuž, snad že pšenice lépe roste, když se jí tyto knihy čtou?

Faustin. Nikoli; avšak chléb nabývá jimi více pochoutky. — Co chceš?

Kersk. Blázne! Jsi Ty ten čtyrměsíčný Paprslek, co letos Atény a napřesrok Řím se všemi všudy chrámy a sochami spolkne?

Faustin. Jsem jeho famulus.

Kersk. To lžeš! Štěkaje podlé hvízdání mého famuluješ m n ě. — Jdi, přiveď ho sem.

Faustin. Jsi-li jeden z vítězů: tedy věz, že jsi m í r u do zahrady vběhl.

Kersk. Slovo dělá muže! Prodej mi tři loty svého míru. Dej dobrou váhu, za půl kopy.

Faustin. Tys šprýmovník.

Kersk. Mlíčná kaše! jaký jest rozdíl mezi věží a čepkou s rolničkami?

Faustin. Jaký mezi zvoněním a cinkáním.

Kersk. Že ta čepka dále vidí, nežli věž. Tvoje oči jsou chatrné. Dej si je navrtati, budeš míti čtyry.

Faustin. Tys tedy šašek?

Kersk. Předvčírem měl jsem ještě tolik rozumu pohromadě, žes ním mohl hejno kachen vykrmiti. —

Jdi, popros svého velitele, tak ať Tobě káže, abys ho sem poslal. Řekni, že jest tu kmotr.

Faustin. Dobře. (Odejde v levo.)

Kersk. (Sám. Přechází semotam a zůstane u jedné sochy stát.) Dobrou noc, brachu C i c e r o! Jak jsi ty šťastný, že se tvůj přemrštěný republikanismus do této bradavice nahromadil; teď by tě žádný nepoznal. — Slyšíš, jak se ti Katilina posmívá? Žádný strom není tak bídný, aby nebyl ohně hoden. Kdybys byl k Katilinovi do školy chodil, byl by tě naučil umírati.

Výjv sedmý.

Krasolib. Kersk.

Krasolib, (jenž byl levým vchodem již vkročil a poslouchal). Co to děláš?

Kersk. Strýče! kážu Tvému pěstounovi mudrosti.

Krasolib. Chraň se ho, má bič.

Kersk. (přikročí k němu). M ě l. Po spícím lvu myši běhají.

Krasolib. Jak se Ti daří, kmotře?

Kersk. Strýče! mladé žáby skákají, staré lezou.

Krasolib. Ačkoli jsi starý, předce Tobě mladí stav Tvůj závidí.

Kersk. Kdyby se chtěl osel p o t e m napájeti,

mělby zvučnější hlas. — Promluvme rozumně! Musíť člověk mnoho vody vypíti, nežli se smí pochlubiti, že jest šaškem, totiž blázn e m. Alespoň tři sta měsíců musí nad hnojiskem, ješto slove země, v oblacích veslovati, a tam se notně přičiniti. Morovité páry, totiž lidské zpozdilosti a pošetilosti, ježto z mravního nákvasu do povětří vystupují, jest mu svědomitě schytati. Ty pak musí vařiti, přepalovati a překapovati, a když to vystydne, bedlivě jazykem ochutnávati. Na to pak je opět k ohni přistaví, a opět je vaří a přepouští a ochutnává, a vaří, a vaří a přepaluje a přepouští a ochutnává, až se stane šaškem.

Krasolib. Avšak na té své plavbě oblakem děláte rozdíl mezi pošetilostmi?

Kersk. Zdráv buď, strýče! Srdce svádí všecko na krev, a krev opět na srdce. Kdyby měl kat čekati, ažby někdo přišel, jenžto by sám řekl: „Jsem rak ve tváři pozemské blaženosti“ — musel by mošnu vzíti, a hříchy žebrati.

Krasolib (pro sebe). Stydím se toho moudrého muže. (Hlasitě.) Zůstal jsi tedy dědičnou veteší na Bechyni?

Kersk. Strýče! dám Tobě voňadlo pravdou naplněné, pakli mi tu hádku rozřešíš: Zdědil Protivín po starém hraběti mne, anebo jsem já Protivína zdědil?

Krasolib. Ty Protivína.

Krasolib. Vidíš?! — Prosím Tě, seď tak dlouho na bělidle, až se Ti mouřenín vybílí. Beránek jest dobré zvíře; avšak ta dobrota méně platí, nežli jeho vlna. Malé ptáčky jídáme i s kostmi! Zvítězí-li Protivín: dají sobě přemožení z toho jeho vítězství čepiček nadělati. — Měj se dobře, strýče! Mám o jiných věcich co žvaniti, nežli tady s Tebou o rozumu rokovati. (Vrátí se.) Bez mála bych zapomněl! Slyš! Až Protivín přijde, dělej, jakobys o tom byl věděl. (Odejde.)

Krasolib (sám). Co slyším? Sám že přijde Protivín? — Dobře, ať přinese den do této noci tmavého přediva. N e v í-li, co učinil, dověz se toho ode mne a sprostiž mne povinnosti, býti další její obranou. Odevzdám mu ji, a zůstanu studený, jako mramor. — Leč p ř i p r a v i t i bych ji měl k jeho příchodu? Jestiť v mém paprsku, a nemá se říci, že se sem v l o u d i l a; ačkoli sám nevím, kterak sem přišla. Zavolám její služku. (Pokročí k dveřím v pravo.) — Jak — ? Krasolibe! co počínáš? — Tu nebeskou, nebezpečnou Medusinu tvář — podíváš se na ni, a zkamení v tobě celá tvá rozumnost. — Nikoli! potměšilá náhoda se sem vetřela: ať si to dále ještě zpravuje! — Krásný větrohrade mé obraznosti! tak daleko jsi dospěl, že jsem již báně tvé pozlacoval; avšak tys toliko v ě t r o h r a d! — Jsme u konce, Hvězdo Lesní! Roz-

uzlen jest úvazek náš, drahý paprsku severní! Krasolib potáhne do jiné hvězdy.

Výjev osmý.

Protivín Bechyňský. Krasolib.

Protivín. Paprsku severní! odpusťte, že jsem zjitra Músy Vaše vojenským rykem rozplašil. Jestiť to u Vás první návštěva má, a mělaby utěšenější býti; avšak Bůh veliký jest živ, nestalo se tak vinou mou.

Krasolib. Poblahoslav Bůh, Protivíne Bechyňský! (Podá mu srdečně ruku.) Přišel jste skutečně, toliko mne navštíviti?

Protivín. I nu — mimo to —

Krasolib. Nuž?

Protivín. Mírovým povětřím se napojiti.

Krasolib. Tedy nevíte?

Potivín. Co?

Krasolib. Ani nepředzvídáte?

Protivín. Co mám předzvídati?

Krasolib. Včera večer, neboli ty dni, zajal jste dívku —

Protivín. Stydím se za to, vládyko Krasolibe! Leč ani to nestalo se vinou mou.

Krasolib. Znáte ji?

Protivín. Ještě jsem ji neviděl.

Krasolib. Jaké k Vám zprávy docházejí o dědičné slečně, Jeleně Bechyňské?

Protivín. O ní žádné; leč o jejím ujci. Odešel na věky spáti, a zanechal jí více zlata, nežli bedra její snášeti mohou.

Výjev devátý.

Předešlí. Vladislav, brzo na to Hostivít, Zlatomil a Mírov, jeden po druhém.

Vladislav. Mluv, bratře Paprsku severní! mám té pověsti věřiti?

Krasolib. Jaké to pověsti?

Vladislav. Co skvostný samolet lítá od paprsku k paprsku, hlásajíc, že Jelena Bechyňská jest tady.

Prtivín. Jak —?

Hostivít (přikvapí). Bratře Paprsku severní! slyším nebeské libozvnění. Jest to pravda?

Krasolib. Co?

Hostivít. Nevěsta naše z Vlach přicestovala?

Protivín. Jestli možná?

Zlatomil (spěšně vejde). Bratře Paprsku severní! jednáš proti svaté vůli umírajících, a veleslavnému otci v rakvi se rouháš!

Krasolib. Jakým to spůsobem?

Zlatomil. Bohatou dědičku Bechyňskou k sobě přivábiv v teneta lásky ji zaplétáš.

Protivín. Nebesa! co jest to?

Mírov (vejde). Bratře Paprsku severní! nelze mi zlatého poklidu požívati, pokuď se nepřesvědčím —

Krasolib. Z čeho?

Mírov. Praví se, že Jelena Bechyňská —

Protivín. Všickni všudy Paprskové! hodláte mně smysly zmýliti? Kde, kdy a jak že Jelena, dcera mého chovatele —

Krasolib. Jest tady. Vaše zajatá —

Protivín. Zlomyslná náhodo! Co jsem to učinil?! Kde jest, kde?

Krasolib. V této jizbě.

Protivín (ke dveřím v pravo kvapí). Jeleno! hraběnko Bechyňská! má drahá, milostná sestro! (Chce otevříti).

Výjev desátý.

Petronila. Předešlí.

Protivín (zaražen.) U všech jízlivých blesků, to není Jelena!

Všickni mimo Krasoliba. Ha, co slyším?

Krasolib. Ona jest to.

Protivín. Anebo — Jeleno! jsi Ty to, a zaha-

lilas úmyslně bojovníkům svou pravou tvář? O recte, jste to skutečně?

Krasolib. Vítejte mi, hraběnko! z klasické země. (Pro sebe.) O jak mnohem čarovnější jest pohled služky její!

Vladislav. Hraběnko! blaholepá sláva ať přivítá a objasňuje Vás na hradě otcův Vašich.

Hostivít. Ušlechtilá slečno! kéžby se Vám tam nikdy srdcekojných druhů a ctitelů nedostávalo!

Zlatomil. Šlechetná hraběnko! kéžby porosil Bůh veliké dědictví Vaše, tak aby rostlo, co svalenina sněhu, ježto se s ledové hory do alpského údolí kotoučí.

Mírov. Spanilý cherube! kéžbys daleko od ryku a bouře světa v sladkém poklidu živ byl i umřel!

Petronila. Pro dobrý Bůh, páni rytíři a Paprskové! nechte, ať polekaná dívka poněkud se spamatuje. Nejsem Jelena, ani slečna, ani hraběnka.

Protivín. Že nejsi?

Bratři mimo Krasoliba. Co?

Petronila. Jsem slečnina věrná služka.

Protivín. Služka!

Zlatomil. Hostivít. Mírov. Služka.

Vladislav. Ha, té potupy!

Protivín. Čarodějnice! jak jsi uklouzla z vazby? Mluv! kde jest tvá velitelka?

Petronila. Ona jest — nevím, kde.

Protivín. Nuž, vládyko Paprsku severní! kde máte svou Jelenu?

Krasolib. Račtež mi odpustiti, slečno! že jsem roušku stáhl s tajemství Vašeho. Jsteť Jelena sama hraběnka Bechyňská. Služka Vaše všecko mi vyjevila.

Protivín. Jeleno! Nuž, co zamejšlíte? Jsem Protivín, chovanec Vašeho otce. Od něho mi právo dáno, sestrou Vás nazývati. Kdybyste dívka byla srdcem i slovem mně zaslíbena, nemohl bych se více těšit, na Vaše navrácení do hájů otcovských. Pojďte, o pojďte! Jsem tu vítězem, a svobodno Vám, ve třech paprscích jizby sobě vyvoliti, kdežto po dlouhém cestování milý Vám bude odpočinek.

Vladislav. Volte sobě můj paprslek, a budu Vám o přeslavných činech svých i Vašich velkých předkův vypravovati.

Hostivít. Poctěte můj paprslek, a já Vám na čest všecku šlechtu na deset mil kol a kolem zavolati dám.

Zlatomil. Můj paprslek sobě volte! Najdete tam hotovou zprávu o všech všudy důchodech svých znamenitých statků.

Mírov. Pojďte, slečno! do mého paprsku, a seznáte sladké pochoutky míru plné domácnosti.

Petronila. O kterak jste dobrotiví! Jářbych se

ráda všemi pěti paprsky zahřívati dala; avšak pozvání to k mé velitelce učiňte.

Krasolib. Ta jste Vy sama.

Petronila (k němu). Jsem právě tak hraběnka Bechyňská, jako jste Vy severní Paprslek!

Krasolib. To jest: Vy jste to.

Petronila. Nejsem, nejsem, nejsem! — Ach milostivá slečno! vejděte pak sem, a pomozte mi z té ouzkostné těsnosti! (Odběhne v pravo.)

Protivín. U všech všudy zmatků, co o tom mám souditi?

Vladislav. To jest více, nežli čest a sláva rekovného muže prominouti smí!

Hostivít. Bratře Paprsku severní! tenkráte jsi zprávu svou z kalného pramene nabral.

Protivín. Beze vší pochyby!

Petronila (rukama lomíc se vrátí). Ach neštěstí! hrůzy plná nehoda!

Protivín. Co jest?

Petronila. Hraběnka Jelena zmizela, uprchla z hradu! (Odkvapí hlavními dveřmi.)

Všickni (mezi sebou). Co? Jelena prchla? Pravda, čili báchorka? (Hrnou se ven.)

Krasolib. Báchorka! báchorka! (Kvapí za nimi.)

Opona spadne.

Dějství třetí.

(Síň v paprsku západním. U prostřed, poněkud více v pravo, veliký, modrým suknem pokrytý stůl, vůkol něho sedadla. V popředí ku pravé straně, na podstavku třístupňovém skvostný hraběcí stolec. V levo naproti tomu stolci mramorový stolek s dvojím sedadlem. Zadu, v pravo vedle hlavního vchodu, vysoká nápojna, na ní pak číše, korbelíky, konvice atd.)

Výjev první.

Chocholín a jiný zbrojnoš, rovnají a čistí tu i tam. K nim Kersk.

Kersk (vejde zpívaje).

Slepý lovec kohouta má
Za vyslance Perounova,
Lákavá zrnka mu seje;
Kohout v slunci se čepejří,
Slepý lovec mu nevěří,
Píseň ač svou jenom pěje!

Já řku, příteli! chceš něco na tu ránu v hlavě?

Cholcholín. Aby to blesk, nechci.

Kersk. Když přijde medvěd k nějakému plesku: sebere kus bláta a zacpe si díry.

Chocholín. Nestojím o medvědího lékaře.

Kersk. Šust za šust! Dej mi svou ránu, a dám tobě svou čepku.

Chocholín. Aby to blesk, pak bych byl bláznem.

Kersk. Neboj se! má přílba neudělá z tebe moudrého muže.

Chocholín. Tak málo, jako má rána z tebe hrdinu.

Kersk. Víš, co jest s l á v a?

Chocholín. Vím.

Kersk. Veliký klobouk, slon s věží na hřbetě. Když otec umře: tu si děti hrají s tím velkým kloboukem. Pak ho nechají ležeti, až ho náhoda zdvihne. Kůň jest mi milejší, nežli slon; koněm mohu vorati.

Chocholín. Aby to blesk, slonová kost je vzácná.

Kersk. Nedá ti tu kost, leda až po smrti. Jeho t r o u b u bych si přál; ta jest lepší, nežli ten nejlepši jazyk.

Chocholín. Nerozumím tomu třeskuplesku!

Kersk. Co? nevíš, co jest: veliký n o s míti?

Chocholín. To jest: do každého vraziti.

Kersk. Troupe! To jest: lid sprostý v vpravo

i v levo do prachu házeti. Tvůj velitel by nedal náprstek slávy za plnou bečku ctností.

Chocholín. Kubo! kdybys nebyl blázen, zapraštěla by mečem mým tvá prkená lebka!

Kersk. Tvým mečem? kdybys jaký měl! Těš se, máš za to slávu. Jdouť oni moudřejší lidé, nežli jsi ty, bláznovi z cesty.

Výjev druhý.

Hostivít. Předešlí.

Hostivít. Jest hotovo?

Chocholín. Ano, pane!

Hostivít (k druhému zbrojnoši). Zbrojnoši! ať se přináší víno. Zavládám opět svým sklepem.

Zbrojnoš (odejde).

Kersk. S dovolením, strýče! Tvůj sklep zavládá Tebou.

Hostivít. Kterak to, kmotře?

Kersk. Triumvir Antonius musíval jíti, kam víno chtělo.

Hostivít. Co soudíš o své velitelce, o mladé hraběnce?

Kersk. Kde není staré, tam není také mladé. Inu! dáť se i ze špačka zpěvák udělati. Kdyby si

sedla na báň Tvého západního paprsku: seděla by vysoko.

Hostivít. Poraď mi nějakou slavnost. Hodlám jí na čest zejtřejší den světiti. Čím více lidí, tím lépe.

Kersk. Předně dej tolik zbrojnošů svolati, co se jich za dvanáct roků — počítám na rok dvě hodiny — sehnati dá.

Hostivít. Co s nimi?

Kersk. Kočka netančí ráda s jelenem. — Za druhé obešli slepého poustevníka z Táborského oudolí. Ten má Brusnickou kobzičku, a jak na ni zabřinkne, bude Vaše hraběnka až do stropu vyskakovati.

Hostivít. Kmotře! to by tak byly hody pro její služku. — Rci, jaké to zvláštní náklonnosti u ní větříš? Není mezi nimi náchylnost k družebnosti?

Kersk. Soudil bych, že raději s živými zachází, nežli s mrtvými. Kdyby se andělé s oblak snesli: radil bych jim, aby růžové tváře a lahodné jazyky s sebou přinesli; sice jim uteče.

Hostivít. Tedy marnivá?

Kersk. Když straka mláďatům svým tučný krm donese: rci, jsou marnivá?

Hostivít. To jsou v žaludku blažená. Avšak tys šibal, a vyhýbáš se mi.

Kersk. Na mých tři sta let, nevyhýbám.

Hostivít. Těch nemáš.

Kersk. Tak můžeš u svých dvanácti noh přisaháti, že jest Vaše hraběnka plna ušlechtilých vlastností.

Hostivít. Těch také nemám. (Obrátí se k Chocholínovi.) Nuž, Chocholíne! můj západní paprslek ještě stojí.

Chocholín. Aby to blesk, břicho má hodně rozpárané.

Hostivít. Vždyť nestojí na břiše!

Výjev třetí.

Předešlí. Vladimír, brzo na to Zlatomil a Mírov.

Kersk. (odejde).

Vladimír. Bratře Paprsku západní! osudná doba se přiblížila. Čtyři se od Lesní Hvězdy odloučíme. Prvé však, než se hlasové ozvou, budiž mezi námi vyjednáno: Komukoli z nás hraběnka ruku podá, na hradě tomto ať žádná skvrna potupy a hanby nelpí.

Hostivít. Tou šťastnou událostí, že se tu Jelena Bechyňská právě v bouři záboje vyjevila, a jednoho z nás za svého manžela, jakož i za bratra našeho dnešního nepřítele vyvolí: nehoda naše jasným rouchem se přikryje. A jestli že — což důvěrně bratr od bratrů očekávám — namlouvání mé u hraběnky výsledně budete podporovati: tuť svatebními slavnostmi,

ježto, co Vesna, z tvrdé zimy našeho tu živobytí vyčaruju, dovedu a dokážu, že všecka pomluva, byťby sto jazyků měla, odmlčí se a zaněmí.

Vladislav. Bratře Paprsku západní! nikdy žádosti Tvé s hlaholem jejího srdce v jeden souzvuk nesplynou. Již co dítko zjevovala, že láskou k s l á v ě proslavené otce své překoná.

Zlatomil (přijde). Bratře Hostivíte! přicházím do paprsku Tvého, tak abych s Vámi k uzavření míru přisedl.

Mírov (přijde). Bratře Hostivíte! žádáš, bych se stal svědkem vojenské Vaší porady. I přicházím sladkou nadějí opojen, že anděl míru, jenžto slove Jelena Bechyňská, bude toho přítomen, a jednoho z nás za průvodce a ochrance živobytí svého prohlásí. Jelikož mi srdce hlasitě přimlouvá, že d o m á c í h o p o k l i d u nade všecky blaženosti bude sobě vážiti —

Zlatomil. Tedy máme raditi, aby sáhla po Tobě, jenžto jsi vzor i příklad pokoje a svornosti? Leč zapomínáš, že dědička tak velikých a rozmanitých statků d ů c h o d n í k a potřebuje, který se všemi živly a větry zápasiti umí.

Hostivít. Ano, bratře Paprsku východuí! K tomu dívka, ježto ve velikém, hlučném světě; ve vlnách hřmotu plných společností byla odchovana.

Mírov. Osobuju sobě právo zdědilé.

Zlatomil. Já také.

Hostivít. Já taktéž.

Vladislav. Bratři! jestiť to věc patrná. Čest má jest porušena, nevezme-li mne. Suďte sami. Nechať z Vás žádného nevyvolí: nebudouť zuby škaredé pomluvy pokrmu míti. Pakli ale mnou povrhne: promění se všecky větve našich lesů v utrhačné jazyky; jelikož jsem nejstarší mezi Vámi.

Hostivít. Avšak láska nevolí podlé věku.

Zlatomil. O věku není v poslední vůli ani slova.

Mírov. Ani slova, bratře Vladislave!

Vladislav. Avšak stojí tam doslovně, že Jelenin manžel rovně i také majetníkem Lesní Hvězdy býti má.

Hostivít. Vezme-li hraběnka mne: nechám Tobě Lesní Hvězdu.

Mírov. Já také.

Zlatomil. Já ale ne, bratře Vladislave!

Výjev čtvrtý.

Krasolib. Předešlí.

Krasolib. Bratře Hostivíte! ctím úsudek Tvůj, a dostavuji se; ačkoli tomu odporuje duše má. — K volení Vám všem čtyrem z celého srdce štěstí přeju.

Vladislav. Jelena vyvolí m n e.

Hostivít. Mne!

Zlatomil. Mne!

Mírov (pro sebe). Mírná duše má v tichosti se raduje.

Krasolib. Avšak nezapomeňte, že hraběnce *svobodná vůle* přísluší. Pakli by samovolně výhody této se odřekla; vězte, že co nejmladší, ve prospěch nejstaršího, totiž bratra Vladislava, práva svého se odříkám.

Vladislav. Na pacholeti již na Tobě pupence věhlasnosti bylo viděti, bratře Paprsku severní!

Hostivít. Avšak zdá se mi, bratře Krasolibe! že jsi krásu neznámé nám ještě nevěsty latinským veršem opěvoval?

Krasolib. Proč pak ne, bratře Paprsku západní? Kdyby se byl římský básník O v i d se všemi bohyněmi, rusalkami a kněžnami zasnoubiti měl, jejichžto krásu opěvoval: svatební pochodně jeho až po dnes by hořely.

Výjev pátý.

P r o t i v í n a dvanáct jiných r y t í ř ů. K e r s k. P ř e d e š l í.

Protivín. Vládyko Paprsku západní! uvádím a doporoučím Vám své přátely a spolubojovníky.

Hostivít. Vítejte mi, šlechetní pánové! Ať se propadne škaredá zeď, kterážto nás ještě dnes ráno co hromonosný oblak dělila; my pak sobě k družebnému kvasu mysl i ruce podejme!

Vladislav. Protivíne Bechyňský! nyní vidím ty velikánské stupně, po kterých jste dnešního jitra až do svatyně naší Lesní Hvězdy pronikl. Nemalý to zbor českých reků proti mně jste ozbrojil.

Kersk (jenžto se byl na straně avšak do předu postavil). Mnoho psů, zajícova smrt.

Vladislav (přísně). Blázne! Též i lev musel hrubější své zvěři podlehnouti; avšak zůstal předce lvem. — Rcete, rekovní vládykové! jest mezi Vámi, kdo mne v dnešním boji pro zachování života tělo viděl uchylovati?

Protivín Nikdo.

Rytíři. Nikdo!

Vladislav. Nuže, tedy přikročme k práci.

Protivín. Ještě jedno. Má hraběnka smluvení našeho býti přítomna?

Hostivít. Zajisté.

Vladislav. Ať padne dub jednou ranou. Ano, budiž přítomna.

Protivín. Nuž, vládyko Hostivíte! pozvete ji, jelikož velitel paprsku tohoto. Mou prosbu oslyšela.

Hostivít. Vynaložím všecku svou výmluvnost a

blahomravnost na to. Těším se již na tu slast, ji ve svém bydlišti a v tak jasné společnosti co bohyni na prvním místě viděti. (Odejde.)

Kersk (volá za ním.) He, strýče! Řekni jí, že jest tu famulus Faustin, a kmotr Kersk že jest tu také, a že má několik z brusu nových šprýmů.

Protivín. Avšak nemohu a nesmím svou ouzkost tajiti, ježto mne svírá, když sobě pomyslím, kterak to není věc nemožná, že není pravá Jelena Bechyňská.

Vladislav. Ha, jaká to potupa!

Zlatomil. Tolik vydání pro cizí dívku!

Mírov. Ten nepokoj celého dne pro nic a za nic!

Protivín. Vám se to, vládyko Krasolibe! zdá býti jisté a bezpečné?

Krasolib. Tak jisté a bezpečné, jako že jsem to ze služky její v bouři citů nejvážnějších vytiskl.

Protivín. Co by ji k tomu navedlo?

Krasolib. Na to sobě jeden každý sám odpověz. Má voliti z pěti bratrů, které tak málo zná, jakoby se teprv zroditi měli. Má se hned jednomu zaslíbiti, aniž byla kterého z nás vyskoumala. —

Zlatomil. Tu jest.

Výjev šestý.

Hostivít. Petronila. Předešlí.

Protivín. Vítejte nám, sestro drahá!

Vladislav. Jak? Jeleno Bechyňská! ještě v té důstojnost Vaši zlehčující postavě? Osloňte se přirozenou hodností svou, tak ať se pocta naše s vážností a příslušností potkává.

Zlatomil. Ušlechtilá hraběnko! navraťte své vznešené osobě navyklou již ozdobu, tak aby kořitelův zrak bohatou dědičku déle ve Vás nepohřešoval.

Mírov. Spanilá slečno! odložte pak toto nepokojné, vrtivé a větrné chování, a oděјte se andělským rouchem nebeského poklidu.

Petronila. O té neslýchané zmámenosti! Jmenujte pak mi, pánové! něco strašlivého, tak ať Vám na to přisáhnu, že jsem Petronila, služka slečně podrobena.

Protivín. Nadarmo se v přetvářku tu ukrýváte; rychlonohá pravda Vás nadběhla.

Petronila. Tedy jste přesvědčeni, a jisté toho máte důvody, že jsem Jelena, hraběnka Bechyňská?

Vladislav. Máme.

Zlatomil. Neomylné důvody.

Kersk (před sebe). Tak neomylné, jako že slunce křivé nohy a ryšavé vlasy má.

Petronila (pokročivší do předu zpřímí se a vážně se přetvařuje). Nuže, tedy j s e m hraběnka.

Vladislav. Totiž J e l e n a, hraběnka B e c h y ň s k á ?

Petronila. Jelena, hraběnka Bechyňská.

Protivín. Jak se jmenoval otec Váš?

Petronila. Hrabě J a r o m í r.

Protivín. Matka Vaše?

Petronila. B i a n k a, rozena B e n e d i.

Protivín. Kdy zemřela?

Petronila. U mém narození.

Protivín. Odkud přicházíte?

Petronila. Z F l o r e n c i e, kdežto mne ujec Benedi od třetího roku věku mého vychovával.

Protivín. Jak zní žádost Vašeho umírajícího otce?

Petronila. Abych jednoho z pěti bratrů na Lesní Hvězdě milostivě za svého manžela povýšila, t o t i ž, budeli se mně líbiti.

Protivín. Váš erb?

Petronila. Dvé hrábí v poli blankytném.

Protivín. Ona jest to.

Vladislav. Budiž Vám můj hold, Jeleno Bechyňská!

Petronila. Kdo jste?

Mírov (pokročí). Ušlechtilá bohatýrko! jemný cit mého poklidného srdce Vás co nejvlídněji vítá.

Petronila. Jak se jmenujete?

Zlatomil (dere se do předu). Drahá hraběnko! svou nejhlubší úctu k Vaším nohoum skládám.

Petronila. Zdvíhám a kladu ji na srdce. Kolikátý to Paprslek jste?

Zlatomil. Třetí, Zlatomil, Paprslek jižní. V Benátkách jsem tu skvostnou vědu nabyl, kterak to strom mohovitosti povždycky úrodný zůstává.

Hostivít (pokročí). Já jsem čtvrtorozený, jménem Hostivít, přeblažený jinoch, jenžto v spolkumilovném Francouzku bezecenný klenot družebního obcování poznal, a jemužto se nyní toho štěstí dostalo, že tu nejdražší perlu v okresu našem ve svém paprsku může obdivovati. Všickni moji životní duchové tento a příští týden toliko té horlivosti budou obětováni, aby vybranými svátečnostmi milostnému hostu Lesní Hvězdu zpříjemnili a zlahodili.

Petronila. Bůh želmej utěšené Francouzko! Jestiť to pravá škola švítornosti a úmluvnosti. — Nuž, a kde zůstal pátorozený? (Ohlíží se.) Není ho tady. Proč?

Kersk (po straně se k ní přiblíží). Mladá hraběnko! — pravím-li mladá, myslím tolik, co novorozená — též i já Tebe pozdravuju.

Petronila. Kdo jsi?

Kersk. Také kousek dědictví hraběte Bechyňského. Měl jsem u něho právo říkati, že jest led studený, slunce teplé, a noc tmavá, když měsíc nesvítí.

Petronila. Tedy šašek? — Nuž, a proč jste mne sem vyzvali?

Protivín. V této hodině mají se účinkové dnešního záboje ohledávati.

Petronila. Co jest mi po tom?

Protivín. Zavdala jste k němu příčinu.

Petronila. Já?

Protivín. A máte, co nebes poselkyně, k smíru dopomahati.

Petronila. Tedy ve jménu Páně! (Kráčí s vážností po stupních a posadí se na skvostný stolec.)

Vladislav (zrakem ji doprovází. Pro sebe.) Ona jest to. Víť ona, jaké to místo jí přísluší.

Hostivít. Protivíne Bechyňský! buďtež porady naší předsedou. — Sluhové! naplňte a podávejte číše.

Cholchlín (a dva jiní zbrojnoši učiní tak).

Bratří, (jakož i Protivín a spolubojovníci jeho posadí se za stůl až na Mírova a Krasoliba, kteří si v levo u malého stolku sednou).

Petronila. Šašku! ulož se na nejnižším stupni mého stolce.

Kersk (u jejích nohou se posadiv). Děkuju Ti, že ze mne děláš kohouta.

Petronila. Kterak to?

Kersk. Což nevíš, že se bohyně Minerva s kohoutem u svých nohou obrazuje?

Petronila. Jest to blahomravnost, čili úsměvka?

Kersk. Vyber si! — He, strýče Paprsku západní! Dej pak mi několik rapouchů přinésti.

Hostivít. Nač?

Kersk. K uhašení žížně.

Hostivít. Vždyť nepiješ víno?

Kersk. Což Ti pěstoun Tvůj nezvěstoval, že v údolí pod Lesní Hvězdou panenský klášter býval? Klášter ten se odstěhoval; avšak jeho sklep tady zůstal. Z toho mi dej posloužiti.

Hostivít (k zbrojnošům). Přineste mu ze studynky!

Zbrojnoš (jeden odejde).

Protivín (vzav číši povstane). Na šťastné vykonání nelibého řízení!

Všickni (vstavše). Smírný ať jest konec jeho! (pijí.)

Vladislav. Slavný ať jest jeho výsledek!

Petronila. Ať se mi také číše podá!

Hostivít (jí slouží).

Kersk (zpívá).

Vodu pije lev;
Dívenky,
Hrabenky
Bachusovu krev!

(Vezme od zbrojnoše přinešenou mu číši s vodou.)

Petronila. Ať jest živa šlechetná hraběnka Bechyňská!*

Všickni. Blaze jí! (pije.)

Petronila. Jakož i věrná její služka! (pije.)

Kersk. Ať zbuclatí! (pije.)

Krasolib (prosebe). Ať kvete na těle i na duchu krásná její služka! (pije.)

Vladislav. Nuže, Protivíne Bechyňský! jak slove ten blesk, jenžto zápoj náš rozpálil?

Petronila. Ještě něco! — Aby se naplnil spolek, zavolejte i bratra nejmladšího — severní to Paprslek, nemýlím-li se.

Hostivít. Tamto sedí u stolu mírového.

Petronila. Ten s tou vysoce učenou tváří? — Neníť to on.

Hostivít. My ho aspoň již dvadcet let za svého bratra máme.

Petronila. Za svého jakoby bratra, připouštím. Bytostí svou jest panoš a famulus.

Protivín. Odkud to podivné domnění?

Petronila. Odtamtud, odkud jste Vy, páni Paprskové a rytíři! to domnění vzali, že jsem Jelena, Jaromírova dcera.

Hostivít. Avšak bratr náš Krasolib —

Petronila. Aj, odpory a zápory, odmluva a samá protimluva! — Nuže, ať se přivede panoš a famulus!

Vladislav. Co má v našem shromáždění dělati?

Petronila. Naproti mně seděti, a úpěti za svou přetvářku.

Protivín. Neslýchaná vrtocha!

Petronila. Ať se zavolá famulus! Pakli se tu v okamžení nezjeví: neplatnou učiním poradu Vaši, a odejdu z tétò síně.

Hostivít. Chocholíne! přiveď panoše Faustina.

Chocholín. Aby to blesk! (Odejde.)

Kersk. S dovolením, slečno! kdybychom oba měli rohy, coby jsme dělali?

Petronila. Já bych trkala toho, kdoby zamýšlel trkati mne.

Kersk. Kdybychom ale byli jeleni?

Petronila. Nebyli bychom kamzíkové.

Kersk. Avšak jelenu rohy odpadají, a pak jest bezbranný?

Petronila. Něco mu předce zůstane.

Kersk. Myslíš zubatou hubu, a jazyk v ní?

Petronila. Uhodls.

Kersk. O, j a z y k jest břitký meč! Jest také má nejmilejší zbraň.

Výjev sedmý.

F a u s t i n. C h o c h o l í n. P ř e d e š l í.

Faustin (došed popředí). K Vašim službám, veliteli a pane můj!

Hostivít. J e h o jste žádala, krásná hraběnko?

Petronila. Žádného jiného. Urozený Paprsku severní! Buďtež tak laskavý a postupte svému fámulovi místo. Sám pak s e b e, jakož Vám přísluší, za jeho lenůškem umístěte.

Jaromír. (vstav za svou stolici se postaví. Pro sebe.) Slušný to trest, že jsem s chodníku šlechetného krasocitu se uchýlil.

Faustin. Co jest to?

Kersk. Poděkuj se, famule! že jsme Tě do stavu vládyckého povýšili, totiž já a vysoce usazená slečna.

Petronila. Ano, tak jsme učinili. Bez rozpaků! posaď se vedle šlechetného Paprsku východního.

Faustin. Avšak — můj důstojný pane! —

Krasolib. Vidíš, že jsem Ti podle vůle hraběnčiny místo své postoupil.

Faustin. Nevím, jsem-li v Lesní Hvězdě, anebo v Oberonovu zámku okouzleném! (Sedne.)

Vladislav. Bratře Paprsku severní! v starém Římě slavili ročně kratochvílné hody, kde čeleď domácí předsedala, a šlechta ouřad služebnický knala. Tím Ty se máš těšiti.

Petronila. Protivíne Bechyňský! chopte se klíče, a otevřte své řízení.

Protivín (vstav.) Známou to věc ohlašuju, pravím-li, že můj milostný chovatel, hrabě Jaromír Bechyňský, v minulém létě na den svatého Bartoloměje k ctihodným svým otcům se odebral. Devět dní před úmrtím u přítomnosti sourodných tří svědků, jakož i Kerska, hradního šaška, jemužto v soumraku živobytí svého co příteli dověřoval, písákem svým poslední svou vůli sepsati kázal. Nebyl jsem při tom, a toliko maně se stalo, že jsem dvě hodiny na to jda ložnicí pergaménu toho si všiml, a pod otcovým vlastním podpisem jakési — snad jen náhodné — znamínko zpozoroval. Když pak sedm neděl na to poslední ta vůle u mé přítomnosti ouředně se otevřela: kterak jsem se zarazil, vida, že znamení to bylo zmizelo. I na místě jsem věc přísně vyšetřoval, a trestem nemilostivým jsem hrozil, pak-li by se u někoho na hradě pravá listina vynašla. Bych účinek hromu svého poznal: druhý den na to do zavřené ložnice zemřelého

hraběte jsem vešel. Avšak, hle! sám jakoby bleskem udeřen ztrnu a se zachvěju, an to vidím, že ve skvostné schránce místo jedné listiny dvě se nacházejí, a žádná z nich není pravá. Původník byl tedy na hradě, to bylo patrné, a pročež jsem všecky cesty k bydlišti tomu trojnásobnou stráží opatřil, a nemaje dosti na tom, hlavní přístup pod vlastní dohlídkou jsem podržel. Nic však méně zjitra na to tři, ve čtvrtý den čtyry pergameny se našly, a tak se to den co den množilo, až konečně v dvanáctý den dvanáctero listin vedle sebe leželo, mezi sebou co krůpěje krve jedná k druhé podobných a rovných, anižpak se přesná mezi nimi vynacházela.

Výjev osmý.

Kluboš. Předešlí.

Kluboš. Pane rytíři, kouzly a čáry!

Protivín. Co jest?

Kluboš. Ha! co vidím?

Protivín. Co vidíš? Mluv!

Kluboš. Pane! na Lesní Hvězdě jest nečisté povětří.

Protivín. Proč?

Kluboš. Dívka, kterou jste mi stražiti zkázal, sedí tamto na vysoké stolici.

Protivín. To vím.

Kluboš. Já jsem ji nevypustil.

Petronila. To potvrzuji, rytíři Bechyňský!

Kluboš. Ať do smrti k o ň s k o u hlavu na svém krku nosím: pochopuju-li, kterak uklouzla.

Protivín. O tom někdy jindy. Jdi!

Kluboš. Ještě jiné strašidlo.

Protivín. Jaké to?

Kluboš. Před čtvrt hodinou rozlítly se hurdy dvéře, které jsem hlídal, a nimi vyřítila se s hrůzou v tváři ztepilá dívka v bohatém oděvu.

Protivín. Nuž?

Kluboš. I ta jest nějaký větrný živočich; jakby se jináč byla tam dostala? Nenechal jsem ani mouchu se prosmeknouti.

Kersk. Troupe! což tam nemohla již býti?

Protivín. Kde ji máš?

Kluboš. Kvapila násilně z hradu ven, a když jsem ji stopovati a zajmouti dal: chtěla nám zavěsiti — pomyslete si tu čarodějnici! — chtěla nám namluviti, že je naše hraběnka, která to dvě stě mil od nás jest vzdálena.

Protivín. Jak?

Mnoho hlasů. Co jest to?

Kluboš. To může jedenkaždý říci, myslil jsem —

Kersk. Toliko muži a staré báby ne.

Kluboš. A nařídil jsem žoldnéřům, aby ji sem přivlékli, nechať se co vlčice brání.

Protivín. Přiveď ji sem!

Kluboš (otevře dvéře).

Hostivít. Co to znamená?

Petronila. Já vím.

Kersk. Já také.

Krasolib (pro sebe). O nebesa, já také!

Výjev devátý.

Jelena. Kluboš. Předešlí.

(Dvéře zůstanou otevřeny. Za nimi několik žoldnéřů jest viděti.)

Jelena (rychlým krokem avšak příslušně vejde). Kde jest Protivín Bechyňský?

Petronila (běží po stupních dolů). Ach, má drahá slečno! vezměte pak s ubohé Petronily tu hraběnku, kterou ti páni přes moc na ni uložili.

Všickni (vstanou).

Kersk. Jelen již rohy potratil!

Jelena. Rcete, šlechetní pánové! kdo z Vás jest Protivín Bechyňský?

Protivín. Co má Protivín?

Jelena. Vy —? Ty jsi to? Tvou jsem tedy zajatou? Bratře! divý, ohnivý muži! jakých to ouzkostí sestře své jsi nadělal! (Chce ho obejmouti.)

Protivín (uhýbaje se). Ustaňme! Sestru svou bych rád k srdci bratrskému přivinul — avšak — (dívá se s jedné na druhou,) u všech tří bohyň milosti a líbeznosti, která jste pravá?

Petronila (na Jelenu ukazujíc). Ona.

Krasolib. Nikoli!

Jelena (neohlídne se). Jsem! Kdo mně smí právo narození, kdo přesnost šlechtictví odpírati? Mohlať jsem na okamžení sama sebe zapříti; učinila jsem tak, proto že jsem učiniti musela, nemohouc jináč z neznámého mi vlnobití rozbouřených citů vybřísti. Avšak, jako že to samé slunce světlem i teplem nás oblažuje: tak jistě jsem Jelena, hraběte Bechyňského jediná dcera. Dejte mi tři dni času — tak dlouho může to trvati, nežli Sibylka, stará pěstounka má, s ostatní družinou za mnou přispěchá. Skoumejte pak, a dojdete přesvědčení.

Krasolib (pro sebe). Hvězdy nebeské! jest-li možná?

Protivín. Nuž, a kdo jest tato?

Jelena. Petronila, má dívka.

Petronila. Nepravila jsem tak několikrát po sobě?

Hostivít. Aj, Ty skotačivá šibalko! proto jsme měli na Tvé zdraví píti?

Petronila. Proto; avšak že se urození pánové k tomu neměli, není třeba děkovati.

Vladislav (pro sebe). Stud mi tváře večerní záři polévá!

Protivín. Drahá, rozmilá sestro! tak blízko jste mi dnes v noci byla, a já — zlořečená půtka! ledem a ohněm tuporohého bůvola krmiti budu, jenžto byl sražení s jízdným Vaším lidem příčinou!

Jelena. Nikoli, bratře Protivíne! O s u d tomu chtěl, abych ničeho nepředzvídajíc co plachá, stíhaná laně na Lesní Hvězdě se zjevila, kamžto jsem někdy s líbezným vědomím blažené budoucnosti přijíti zamejšlela. (Tiše k němu.) Ovšem — netajím Vám teskllivé své zdání, a přicházím ze země, kde někdy pověra dušemi v e l i k á n ů zavládala — mnoho, mnoho dala bych za to, kdybych byla jinou dobou, a jiným zcela spůsobem do hradu tohoto připutovala. (Hledá zrakem Krasoliba, a uzřevši ho za stolicí, Faustina pak na stolici, užasne. Pro sebe) Ha, mluvil mi pravdu!

Protivín. Rcete, co jste tak ouzkostlivá, milá Jeleno? Co Vás nepokojí?

Jelena. Představte mne domácím tu bohatýrům.

Protivín. Stojí v jasném půlměsíci vůkol Vás.

Jelena. Přijmětež úctu a pozdravení, šlechetní synové Svatoplukovi, ctihodného přítele mého milostného otce! Oslavení kmetové projevili žádost, aby

děti jejich úvazkem se sloučily, jenžto by o svatou pečeť silnější byl, nežli ten, kterýmžto oni ve svém živobytí spoutáni byli. Avšak, hle! anto z druhého, krasotvorného domova k materské kolíbce prvotní své vlasti přicházím, tak abych poslední slovo drahých otcův našich vyplnila: první, co mne potkává, jest: dědicové Lesní Hvězdy s chovancem mého roditele v krvavém záboji! A tak pečlivě otcové naši spojení toto na mysli i na srdci měli, že žádosti své pomník chtíce založiti v tvář listiny poněkud nesmrtedlnou vtisknouti ji dali. — Anebo — rcete! neučinil tak velebný stařec Svatopluk?

Vladislav. Učinil, Jeleno Bechyňská!

Hostivít. Jestiť to hlavní myšlénka poslední jeho vůle.

Jelena. A — mluvte, bratře Protivíne! nebylo to i také přání mého drahého otce?

Protivín. Jazyk jeho ovšem častěji je proslovil; avšak —

Jelena (žádostivě). Jak —? nezanechal mi umíraje tuto svou vůli na písmě?

Protivín. Má zpanilá sestro! to jest právě, co se teprv dokázati, a co tento nešťastný záboj náš — ačkoli nevím, jak? rozhodnouti má.

Jelena. Co pravíte? Nepsal jste mi —

Protivín. Psal jsem Vám, zajisté; leč —

Jelena. Prosím a zavazuji Vás, mluvte! Slast a spása živobytí mého ve slovích Vašich spočívá! Tedy tu není písemného svědectví, že otec žádost tu do rakve s sebou vzal?

Protivín. Psáno jest; avšak — zkrátka, sestro! poslední vůle Vašeho otce jest podvržena!

Jelena. Pro dobrý Bůh, co slyším?

Vladislav. To lžete, Protivíne Bechyňský!

Protivín. U všech plamenných blesků, to nelhu!

Vladislav. Záboj náš ať nově se rozlítí!

Protivín. Deset jich po sobě, pak-li se Vám líbí; avšak kdybychom půl věku meči svými dokazovali a dovozovali: poslední ta vůle nenabyde přesnosti!

Jelena. A — o uskrovněte mé leknutí! — koho berete v podezření?

Vladislav. Nás, hraběnko!

Protivín. Nikdy jsem to neřekl.

Vladislav. Koho, mimo nás, má svět porušitelem jmenovati? „Synům Svatoplukovým — zasyčí jedovatý zeměplaz — bylo o bohatou dědičku!“

Jelena. Ha! Nesluší mně ani okamžení déle v Lesní Hvězdě meškati! (Odejde.)

Petronila. Slečno! má drahá slečno! (Kvapí za ní.)

Protivín. Jeleno! slyšte pak! (Chce za nimi.)

Vladislav. Protivíne Bechyňský, vybízím Vás k souboji!

Protivín. Ano, nakvašená ctižádosti! jak brzo dceru dobrodince svého do hradu jejích otcův provodím: dostavím se Vám s ramenem svým i se vší zbraní svou! (Odkvapí.)

Rytíři (všickni jdou za ním.)

Kersk. Šašku! teď to došlo na tebe. (Odejde.)

Mírov. Poklide! o poklide!

Vladislav. Ani slova o míru a poklidu! Hlasatel můj ať ho v patách stopuje, a novou válku jemu prohlásí! (Odkvapi.)

Zlatomil. Buď bohatou nevěstu, aneb kořistnou válku! (Odejde.)

Faustin. O dnové zkázy plných zmatků. (Odejde).

Hostivít. Stojím tu, co mramorový sloup! — Bratře Paprsku severní, mluv! Co radí Tvá vždycky hotová moudrost?

Krasolib (z hlubokých myšlének vytržen). Nuže, tedy vyřkněte milostivý soud, Jeleno Bechyňská!

Hostivít. Sniteli, probuď se! Co se s Tebou děje?

Krasolib. Lahodná naděje rozdechuje prsa má! S posilněným, radostně vlnícím se duchem ke svým Řekům a Latiníkům přisednu. (Odejde.)

Hostivít. Nuž, tak i také já všecka všudy stavidla přirozených rozkoší svých vytáhnu. Svatební hody anebo záboj! V obojí to případnosti družebného tovaryšstva nebude se mi nedostávati! (Odkvapí.)

Mírov. Zavřu se mezi své opice a ptáky, tam jest svornost a svatý pokoj. (Odejde.)

Opona spadne.

Dějství čtvrté.

Veliká síň na zámku Bechyňském. V pravo i v levo vedlejší jizby. Stoly, sedadla atd.

Výjev první.

Protivín. Brzo na to Kersk.

Protivín (stojí v otevřených hlavních dveřích). Zhůru! zhůru! na náhradí, na předhradí! ouvozem dolů, ať Vaše velitelka slavný průvod má! — Slyšíte to? Jelena, Jaromírova dcera a ctností jeho dědička z Vlach se k vám navrátila! Zotvírejte srdcí svých! vejděte jí s plamennou láskou v oustrety! — He! starý hradní! vyšvihni se na svého bělouše, a u bílého kříže ji přivítej! (Rychle zavře a do popředí kráčí.) Nevím, jaké to tajnosti se starou pěstounkou sdělovala. K ní jen, a k té švitorné Vlašce, k Petronile, bylo ucho i srdce nakloněno, tak že mě, jenžto jsem ji promlouvaje baviti chtěl, jakož i balamutícího Kerska napřed vypravila, tak abychme tady ji přivítali.

Kersk (bezdechý přikvapí). Strýče Protivíne! — konečně zas paty Tvé vidím. Víš-li pak? Stará Sibylka jest již také tady!

Protivín. Kolikrát mně to budeš oznamovati? mně, jenžto jsem, tak dobře, jako Ty, ji viděl?

Kersk. To dělá radost! Mám-li co utěšeného zvěstovati: přál bych, aby se jedenkaždý zdvadcateronásobnil, tak abych mu to dvadcetkrát vypravovati mohl. — Uh! ta se tam vypásla; ze sáhu objem její ani mahk si nedá vzíti! Rozum jest starší, jazyk o dvadcet let mladší. Pozdravuje každého ptáka, objímá všecky duby a skaly — několika dětem v údolí z pouhé radosti telecí hlavy tak smáčkla, že mezirtí jejich jest nyní tak vysoké, jak bývalo široké.

Protivín. O kom to mluvíš?

Kersk. O matce všech dítek, co jich sličná Sibylka v příštím čase porodí.

Protivín. Co Ti svěřila strany slečny? Jest to pravá Jelena?

Kersk. Jest Jelena, byla Jelena a zůstane Jelenou, co se totiž narození, jména a stanoviska jejího týče; avšak mozek, srdce, ledviny i jatra jsou vespolek v babylonské směsici.

Protivín. Jak myslíš?

Kersk. Lesní Hvězda leži příliš vysoko. Podjal

ji tam závrat, který se z krásné její hlavy tak snadno nevykouří. — Hola! abych nezapomněl. Jihozápadní Paprslek a hlasatel jeho tak zběsile kvapili za mnou, že jejich koně dychání až na zpáteční cestu museli odložiti.

Protivín. Co? snad nehodlá na přivítanou vracející se hraběnky z Bechyně vojenské tábořiště učiniti?

Kersk. Upokoj se, strýče! Všecko jeho střelivo, malé i velké, chystá se, tak aby na srdce Jelenino vítězný outok učinilo. Záboj Váš jest porovnán. Lví zuřivost železožrouta Vladislava v milostivý úsměch se proměnila.

Protivín. Jakým to kouzlem jsi oučinkoval?

Kersk. V noci vidíváme velikány, gygantické duchy, bezhlavé i beznohé, a celé hluky vražedlníků; na bíledni jsou to věže, větrní mlýny, stromoví a chrastí. (Vytáhne perğaménový závitek z ňader.) Tu, strýče! přečti to písmo.

Protivín. Pro veliký Bůh! co vidím? to jest ta pravá poslední vůle! Tady to znamínko — ano! ona jest to! — Kersku! Kersku! mluv! vyřkni to, žes tu listinu na Lesní Hvězdě zvětřil?!

Kersk. U šaška Kerska jsem ji zvětřil.

Protivín. Tomu nevěřím.

Kersk. Ať nerodím! Ten licoměrný krádce měl ji schovanou.

Protivín. Věděls o následcích, a mlčel jsi?

Kersk. Hrabě Jaromír měl chovance; avšak před chovancem tím mnohém dříve měl již svého šaška. Když se poslední doba jeho blížila: povolal oba k sobě a řekl k šaškovi: „Blázne! tobě odporoučím svého moudrého syna. Budiž jeho průvodčím, kdykoli v temnostech vášní a strázní tápati bude.“

Protivín. Neberu ve všech důležitostech paradu s Tebou?

Kersk. Brzo na to ozbrojuje se moudrý syn ke krvavému záboji, vleče bláznivého šaška s sebou; avšak šašek nesmí věděti, proč?

Protivín. Nikdo z mé strany nevěděl mimo Boha a mne. Tajil jsem toho v duši své, tak abych dobrého jména Lesní Hvězdy ušetřil. — Avšak vysvětli mi, co Tebe navedlo?

Kersk. Hm! — Byltě jednou věhlasný král — v Římě tuším — jenž občanům štít odevzdal s tím doložením, tento obraz záchrany že od tvorce jejich města s nebeské říše jest poslaný, věčné ostrahy božské maje jim býti zástavou. Úmysl byl velmi dobrý a účinek ho neminul. Ostražitá důvěra vdychajíc v občana smělost od strachu a bázně ho uvarovala. Avšak štít ten mohl se ztratiti, a pak bylo tím méně úzkoprsosti a malomyslnosti se uchrániti. I chtě panovník nehodu tu na vše příští od své říše odvrá-

titi: dal potajmu dvanáct j i n ý c h štítů zhotoviti, leč takových, že od pravého ani látkou ani rázem k rozeznání nebyly. A když pak byl štít ten p r a v ý ve svatyni trůnu svého tajně uložil: dal těch dvanáct lidskou rukou hotovených kněžím zvláště utvořeným, jako svátost nejpřednější, pod ochranu. — Ejhle, strýče! nebylo to ferinské? Z t r a t i l-li se jeden z těch štítů: kdo směl říci, že to byl přesný? A dejmež tomu, žeby nehodou aneb násilím všech dvanáct bylo zmizelo: p r a v ý tady předce zůstal!

Protivín. Nešťastná Tvá věhlasnost, jenžto, co slepá náhoda, zlatá zrna ve tmách rozsívá! Soused větří proti sousedu, bratr zuří proti příštímu bratru, a k poslednímu konci kdo byl tím vším vinen? Přemudrovský blázen!

Kersk. Nebylo by nic nového! Staloť se nejednou, jak časové ubezpečují, že blázni poplachem svým celé díly světa rozrůznili! (Na náhradí zazní jásání, „Zdráva buď!" volání, mezi to pak kotle a trouby.) Hejsa! seraf z vlaského ráje přichází, a tučný andělínek s ním!

Výjev druhý.

Jelena. Sibylka. Předešlí.

Sibylka (zůstane v otevřených dveřích státi a mluví napolo ven obrácena). I můj andělínku, kterak Vás ten čas všecky předělal a přestrojil! Inu! stalať jsem se také o něco starší; avšak, lidičky! ve Vlaších člověk tak nestárne, jako tady v těch severních lesinách. — Děkuju Vám za pozdravení! I ovšem žeť to Vaše hraběnka, slečna Jelena, z nížto jsem vám bohumilou, lásky plnou velitelku vypěstovala. — I Strachoto! kterak jsi vyrostl a sesukovatěl! před čtrnácti léty byl jsi ještě šlahounek! — Mějte strpení! Jak brzo prach se sebe setřu, a za šťastné navrácení Bohu poděkuju: přispěchám mezi Vás, a všecko Vám budu vypravovati! (Mluví tam ještě po tichu.)

Protivín. Ještě jednou z celé duše Vás vítám na hradě Vašich otcův. Bůhť jest živ, drahá sestro! v tom okamžení, kde noha Vaše prvního kamenu na Bechyni se dotekla, jakési kouzlo všecky prostory a jizby proniklo, a jakási sváteční tvářnost všudy se zjevuje.

Jelena. Kéž bych to mohla vysloviti, bratře Protivíne! co horoucí prsa má brzo v skalní rozpuklinu svírá, brzo zase v dalekou budovu rozvozuje. Prosím

Vás, provoďte mne přede vším do hradní svatyně, tak ať tam Bohu a rodičům svým v hrobce posvěcené první pozdravení v nábožní modlitbě projevím, a příštímu tu živobytu svému požehnání vyprosím.

Protivín. Tímto předsíncem velebný otec Váš na ranní i večerní modlení se ubíral. (Otevře dvéře v pravo, Jelena nimi odejde, on kráčí za ní.)

Sibylka (do popředí pokročí). Můj andělínku, co vidím? Kmotře Kersku!

Kersk. Ejhle! co se to tak důstojně ke mně valí? Totě trojnásob naší staré Sibylky!

Sibylka. Kéžby tu stála milostivá slečna! Dosvědčilaby, že jsem na Tebe každodenně tisíckráte zpomněla; že jsem —

Kersk. S dovolením! Každodenně tisíckráte? To jest za rok třikrát sto pět a šedesát tisíckráte, a za těch čtrnáct let to dělá něco víc, než pět millionkráte. Budiž, jsem spokojen; nelzeť na nebesa mnohem častěji zpomínati.

Sibylka. Ano! Avšak Ty máš také nebeské nápady, rajské posuňky! Kolikrát jsme sobě přály, abychom několik Tvých šprýmů na pochoutku měly. Ve Vlaších jest mnoho bláznů; leč kdyby je člověk na váhu kupoval: vešlo by se jich tři sta na jednoho Kerska. — O Ty potutelná šelmičko! Víš ještě, jaks mne jednou na pahorku jalovcovém do ptačích sítí na-

lovil, a já jsem se v nich tetelila a drkotala, a starý hrabě s pavlanu se díval, a rukama tláskal? Jak jsme k tomu pahorku přijely: hned jsem si na to zpomněla, a láska má k Tobě najednou se probudila.

Kersk. Má Tvá láska dobré spaní?

Sibylka. I můj andělínku! za celých těch čtrnáct let ani oka nezamhouřila.

Kersk. Avšak láska Tvá jest teplokrevná?

Sibylka. Žíhavé železo!

Kersk. Jest tučná, čili hubená?

Sibylka. Tučná, jako ouhoř.

Kersk. Nuž! všecka teplokrevná zvířata, co s á d l o mají, musejí spáti; pročež i Tvá láska.

Sibylka. Aj, kdož pak by lásku s e z v í ř e t e m porovnával!

Kersk. Řídí se láska dle r o z u m u, čili dle citu?

Sibylka. Vždycky dle citu.

Kersk. Vidíš? Láska Tvá tedy spala. Dobré jitro!

Sibylka. Hehe, Tys ještě ten starý! Slova Tvá jsou, co vždycky bývaly, osidla a sítě. — Avšak — jelikož tu právě žádného není — jak jest? Četl jsi Jaromírovu — Bůh mu dej sladké odpočinutí! — poslední vůli?

Kersk. Nečetl, ale dvanáctkrát jsem ji opsal.

Sibylka. Nuž, zdaliž pak tě po křesťansku obmyslil?

Kersk. Po katolickokřesťansku.

Sibylka. Prosím Tě, jak pak?

Kersk. Až přijdu ještě jednou na svět: mají mne dědicové jeho ještě jednou až k hrobu dokrmití.

Sibylka. Můj andělínku, vždyť jsi ještě mladý! mnohem mladší, nežli jsi býval!

Kersk. Na mou šedivou hlavu, jsem ještě jinoch!

Sibylka. O, jak se Ti oči jiskřejí! jak se Ti tváře blyštějí! A když si pomyslím, že nás od této chvíle nic nerozloučí, nežli ta ukrutná smrt: tuť mi blažeností srdce přetíká! — Rci, kmotře Kersku! jest láska Tvá ke mně ještě tak silná?

Kersk. Počkej, počkej! Jak pak bývala asi silná?

Sibylka. Jako sukovitý dub.

Kersk. Nyní jest slabší.

Sibylka. Nu, nu, milý kmotře! Jako lípa bude předce ještě silná?

Kersk. Slabší.

Sibylka. Nuž, jako bříza?

Kersk. Slabší.

Sibylka. Jako jíva?

Kersk. Slabší.

Sibylka. Tedy jako nic?

Kersk. Ještě slabší!

Sibylka. A proč?

Kersk. Proto že jsem Tě čtrnáct let neviděl.

Sibylka. Což nemůže milovati, kdo nevidí?

Kersk. Nikoli, jakož si troufám dokázati. Milek jest slepý, není-li pravda?

Sibylka. Má jen zavázané oči.

Kersk. Proč?

Sibylka. Nuž, proč?

Kersk. Aby se sám nezamiloval.

Sibylka. O kéž by měl dvanáct otevřených očí, a zamiloval se každodenně dvadcetkráte, tak aby bylo u něho slitování! — O Ty ukrutníku! méně než nic mne milovati, mne, ježto jsem mu čtrnáct let věrná zůstala!

Kersk. A mívalas často pokušení?

Sibylka. Každodenně!

Kersk. A všemus čistotně odolala?

Sibylka. Všemu!

Kersk. Nu nu, kmotro! Není zmeškáno, jsme ještě oba mladí.

Sibylka. Počkej, až ty skvostné dary uvidiš, které jsem Ti přivezla, živé to svědky své nesmrtelné lásky.

Kersk. Raději mrtvé svědky; živé bych musel krmiti.

Sibylka. Předně: na památku dvadcet citronů pomorančů, žlutých, jako zlato, a velikých, jako tykev.

Kersk. Budiž Ti vděk ve jménu pravnuků mých; jelikož oni dětem svým radost jimi udělají.

Sibylka. Za druhé — avšak ticho, láska nemiluje svědky.

Výjev třetí.

Jelena. Protivín. Předešlí.

Jelena a *Protivín* (tím samým vchodem v pravo vejdou).

Protivín. Pravím Vám, Jeleno! že poslední ta vůle přesná a pravá jest, jako že oči moje zdravé jsou, a paměť má ještě nezemřela. Avšak Vy se z toho netěšíte?

Jelena. Těším se, že jste mne strany vůle této na vždycky zapokojil. Otci pak svému děkuju, že k žádost své okovy nutnosti nepřiložil; jelikož bych se nikdy neodvážila, proti rozkazu jeho jednati.

Protivín. Paprslek jihozápadní jest ctižádostivý; avšak šlechetný.

Jelena. Co ctižádostivost za hodinu rozboří: šlechetnost ani za rok nevystaví.

Protivín. Paprslek jižní jest zlata žížnivý; avšak ustavičný a udatný.

Jelena. Kéžby byl raději vína žížnivý! Kdo kovy pije, neujde zatvrzeninám a vrtošivosti.

Protivín. Paprslek východní jest slabosrdcí a mdlomyslný; avšak vlídný a přívětivý.

Jelena. Přívětivost bez mocného citu jest květina bez barvy a bez vůně.

Protivín. Paprslek západní miluje družebnost a hlučnost; má ale to nejlepší srdce.

Jelena. Když se však teplo a světlo jediného paprsku mezi tisíce rozdělí: co mně potom zůstane?

Protivín. A konečně Paprslek severní jest sice knihomol —

Jelena. Mol jest červ, a červ zůstane červem, byť by se po blankytu nebeském plazil. — Leč to by se ještě snášelo; kdyby jen tak rozmarné dítko nebyl.

Protivín. Avšak věrnosrdečný a milování hodný.

Jelena. Věrnosrdečný? Dobrý bratře! nabyla jsem jiného přesvědčení.

Protivín. Nuže, s Lesní Hvězdou jsme tedy hotovi.

Jelena. S jejími Paprsky, ano; nikoli ale s ní.

Protivín. Co by ještě do sebe měla? Recte, Jeleno! jsem žádostiv.

Sibylka (ježto Protivínovi nadcházela a úklonky svými na jevo se mu dávala). Poblahoslav Bůh, rytíři Protivíne — I můj andělínku! Vidíte, slečno! oč jsem se sá-

zela? Říkávala jste, že musí být ztepilý a vysoký jako jedle. — „Nikoli, slečno! — odmlouvala jsem — nechať jest ztepilý; leč vysoký jest jenom jako jilma!“ — Jeho oči jste si vždycky co plamenné hvězdičky představovala. „I co hvězdičky! — říkávala jsem — nesmíme severní naše hrdiny s Vlaskými porovnávati! Jeho oči musejí býti dvě slunce, anebo alespoň jako dva měsícové!

Protivín. Vítej mi, dobrá Sibylko!

Sibylka. Můj andělínku, kterak to dospělo a zmužatělo! O, dobře to ještě pamatuju! Bude tomu brzo dvadcet let —

Kersk (stoje u ní v tichosti ji napovídá). Dvá a dvadcet, kmotro!

Sibylka. Aneb dva a dvadcet. Ano, dvadcet aneb dva a dvadcet let. Byl jste tehdáž tak vysoký, jako mladý daněk, když Vás starý Daniel z Lužice přivedl — o, to byla počestná šedivá duše!

Kersk. Nikoli, kmotro! jeho duše byla zrzavá! ale hlava —

Sibylka. Anebo hlava. Ano, počestná šedivá hlava!

Kersk. A ta byla holá, nikoli ale šedivá.

Sibylka. Anebo holá. Ano, holá aneb šedivá počestná hlava. A šlechetný hrabě náš vyzdvihl a celoval a políbil Vás tři tisíckráte —

Kersk. P ě t tisíckráte, kmotro!

Sibylka. Anebo pět tisíckráte. Ano, tři aneb pět tisíckráte, a vroucí slzy kanuly mu po vznešených tvářích, veliké, co h o l u b í vejce.

Kersk. Nikoli, kmotro! veliké, co h u s í vejce.

Sibylka. Anebo co h u s í. Ano, jako holubí aneb husí vejce.

Kersk. A ty slzy nebyly ani tak vroucí, jako v a ř í c í.

Sibylka. Anebo vařící. Ano, vroucí aneb vařící! A my jsme stály okolo Vás, a plakaly jsme také ženy i muži —

Kersk. M u ž i i ženy, kmotro!

Sibylka. Anebo muži i ženy, ano! A velebný hrabě milostně se na Vás dívaje pravil řka: „Jest to drahého přítele krev. Dopustiltě Bůh, že sirotkem se stal; a pročež zamejšlím, otcem i matkou mu býti.“

Kersk. Toliko o t c e m, kmotro!

Sibylka. Anebo toliko otcem. Ano! otcem anebo matkou mu býti. I můj andělínku, šlechetný hrabě náš držel slovo! Byl Vám otcem i matkou, dal Vám své jméno, a zrostl z Vás statečný rytíř, tak že byste již sám mohl otcem —

Kersk. A m a t k o u býti, amen! (Na baště zazní trouba.)

Výjev čtvrtý.

Předešlí. Kluboš.

Protivín. Co jest?

Kluboš. Hlasatelové z Lesní Hvězdy.

Jelena. Pro Bůh, nejsem ještě ozbraněna!

Protivín. S válečným práporem?

Kluboš. Praví, že přicházejí, tak aby přátelskou návštěvu vládyckých svých Paprsků opověděli.

Protivín. Provoď je do mého bydliště!

Kluboš (odejde).

Jelena. Prosím Vás, bratře! učiňte přípravy k uvítání. Nechať jim úcta naše v oděvu co nejvíce slavném a svátečním v oustrety vyjde. Cobyste učinil, kdyby knížata na Bechyňský zámek přijeli: to učiňte mírou naplněnou. Ani slova o Vašem záboji. Obejmete je tou samou vlídností a vroucností, kteroužto otcové naši nerozlučně opoutáni byli. Slovem i skutkem tak se k nim mějme, aby duše jejich o pochybu ani nezavadila, že podáváme a činíme, co nám podati a činiti možná.

Protivín. Rozumím-li dobře, Jeleno! hodláte jim všecko obětovati, vyjímajíc ruku svou.

Jelena. Netiskněte mne s touto otázkou. Tak svatě, jako že hrabě Jaromír bratrem mým Vás

jmenoval, učiním Vás důvěrníkem ve všech citech a úmyslech svých, až to potřeba kázati bude. Prosím Vás, jděte, odspěchejte!

Protivín. Kmotře Kersku, následuj mne! (Odejde.)

Kersk (odcházeje pro sebe). Kmotr Kersk mohlby tady zůstati, kdyby totiž on a jeho hlava nebyly jedno. (Jde za ním.)

Jelena. Dobrá Sibylko! Jelena Tvá musí do tuhého, bouřlivého záboje. Poraď a pomoz, kterak mám zápasiti s pěti tak rozmyslnými namlouvači —

Sibylka. Z nichžto sobě žádného za manžela nežádáte?

Jelena. Kdo Ti to řekl?

Sibylka. I můj andělínku! nesmíte věrné Sibylce své ničeho tajiti. Snad ani sama nevíte, s jakou to vroucností jste o panoši mluvila?

Jelena. Pro dobrý Bůh! mluvila jsem skutečně?

Sibylka. Buďtež upřímná, a matce své se zpovídejte — vždyť pak mne ještě tak nazýváte! Jak bych přišla k skvostnému jménu tomu, a jak bych Vám mohla raditi: kdybyste mi všecky dvéře i okna u svého srdénka nezotvírala? Přiznejte se, že milujete panoše a famula.

Jelena. Lekáš mne, Sibylko má!

Sibylka. Milujete panoše, to jest patrné, co nebeské hvězdičky na čisté obloze noční.

Jelena. Zajisté jsem to neřekla.

Sibylka. Řekla jste to, výslovně a zřetedlně; desetkrát, dvadcetkrát jste to řekla!

Jelena. Není možná!

Sibylka. I můj andělínku! coby mi byla vlastní bohatá, avšak draze nakoupená zkušenost platná, kdybych tomu nerozuměla? Řekla jste to. O, láska svou přítomnost rozličným jazykem proslovuje! Nejraději mluví, to, co mluviti slove. Nesmí-li mluviti: zpívá; a není-li jí do zpěvu: mžiká. Nesmí-li mžikati: stená, a pakli ty zástenky ještě hluboko vězí: tu dokonce vzdychá. Nuž, mžikati jsem Vás neviděla, jelikož jsem s Vámi v Lesní Hvězdě nebyla; leč ostatními jazyky všemi jste city své proslovovala. Mluvila jste, zpívala jste, stenala jste a vzdychala jste. Rozuměla Vám, stará Sibylka?

Jelena. Slyším kroky! Přijmiž prozatím Ty posly jejich. Půjdu, abych odběhnuvšího ducha srdnatosti své stopovala, a k navrácení se přivedla. (Odejde v pravo.)

Výjev pátý.

Sibylka. Petronila.

Petronila (přikvapí hlavním vchodem). Slečno! milostivá slečno! — Rychle, milá Sibylko! kde jest má velitelka?

Sibylka. Co pak se stalo?

Petronila. Pomoz mi jen slečnu k tomu nakloniti! Dá-li k tomu svou vůli: budu toho licoměrného vládyku tak nemilosrdně škádliti, že, co živ bude, na tu přetvářku nezapomene.

Sibylka. Jakého to vládyku? na jakou to přetvářku?

Petronila. Slyšela jsi někdy ve Florencii, že by rytíř sám svým hlasatelem byl?

Sibylka. Sám svým hlasatelem? tomu nerozumím.

Petronila. Zkrátka, famulus z Lesní Hvězdy jest tady.

Sibylka. Co pravíš, Petronilo? ten sličný famulus?

Petronila. Sličný jest; avšak famulus není.

Sibylka. Jak tomu mám rozuměti? Famulus jest tady, ale není to famulus.

Petronila. Jest to vládyka Krasolib. Avšak

líbilo se mu, neví se, proč, osobu svého famula na sebe vzíti. Nyní jest tady, jako famulus, není ale famulus. Přichází k naší slečně co posel lásky; není ale žádný posel, ani žádný famulus, nýbrž vládyka Paprslek severní sám. Nyní víš všecko!

Sibylka. I můj andělínku, ničeho nevím, ani slova nerozumím z celé té chumelice Tvých myšlének a slov! Jest to ten blažený, co naši slečnu očaroval?

Petronila. To nevím, ale mne očaroval. A pomysli si, v zakuklení tom tak mnoho si zakládá, že přichází co hlasatel, tak aby svou vlastní návštěvu opověděl. Není to k smíchu?

Sibylka. Jest to tedy vládyka, anebo famulus?

Petronila. Obadva.

Sibylka. Tedy dva?

Petronila. Nikoli! Vládyka jest to, a za svého famula se vydává. Jsou to tedy vládyka a famulus v jedné osobě.

Sibylka. A jak jest to s pravým famulem?

Petronila. Tenť bez pochyby co nejdříve jako vládyka s ostatními Paprsky přitáhne.

Sibylka. A ten to tedy jest, o kterém naše slečna —

Petronila. Ten jest to. Hraběnka s ním mluvila, a já přijdouc k tomu celou zmatenou a zapýřenou

jsem ji nalezla. Věř mně, Sibylko, ten jí udělal! — Avšak — mezi námi, dobrá Sibylko! — pravý vládyka, jako famulus, jest také roztomilý jinoch.

Sibylka. Aj?

Petronila. Způsobný a přívětivý.

Sibylka. Věru-li pak?

Petronila. Před malou chvílkou krásnou svou Vlaškou mne nazýval.

Sibylka. Nu, nu! též i v našich milých Čechách bohyně krásy nebeské své dary štědrou rukou rozdávala.

Petronila. Aj, tak jsem nemyslila! Jestiť pak naše Sibylka ještě sličná a vábná.

Sibylka. Nu, nu! bývaly jsme, za svých časů.

Petronila. Není-li pravda, sličná Sibylko! kdyby se mi tak poštěstilo, vládyku famula do tenat lásky lapiti, že mně na Tvou přímluvu velitelka naše pomůcku svou neodepře?

Sibylka. I můj andělínku, jaká to nádhernost! jaká to drzost! Vládykovi léče své klásti!

Petronila. Což mohu já za to, že jest vládyka? Pro mne ať si zůstane famulem! A může-li si hraběnka famula zamilovati — nevím sice posavád, co vlastně ten zpropadený famulus jest — avšak tak příliš velký rozdíl nebude mezi ním a mnou. Pročež také zamejšlím, nejlepší svůj rozmar jako motýlka miloba-

revným peroutkem okřídliti — tiše! Již jsou tady! Pojď, pojď, rozmilá Sibylko! ať hraběnku na ten šidný výjev připravíme. (Odejdou v pravo.)

Výjev šestý.

Faustin. Chocholín.

Faustin (má pergaménovou stůčku na zelenohedbávné pásce přes rameno vyseti).

Chocholín (tím spůsobem čtyry stůčky na rozdílně barevných páskách upevněny nese).

Faustin (vkročiv zpouzí se Chocholína sem pustiti). Jak brzo hraběnka mé poselství přijme: budiž tobě volno vkročiti.

Chocholín. Panoši a famule!

Faustin. Co jest?

Chocholín. Rozdrtím Vám ruce!

Faustin. Divochu! rozdrtím ti železnou lebku, nevezmešli poradu s rozumem.

Chocholín. Ničeho nevezmu. Kázáno mi, abych stůčky své dříve odevzdal.

Faustin. Kdo z nás byl dříve na hradě?

Chocholín. Vy! Avšak já jsem silnější.

Faustin. Poslové lásky necení se podle pěstí svých!

Chocholín. Aby to blesk! Pusťte mne!

Faustin. Ve jménu velitele mého, uhni!

Chocholín. Ve jménu mých čtyř velitelů, uhněte!

Faustin. Sluší mně předek!

Chocholín. Aby to blesk! Mému veliteli sluší předek, a já jsem jeho hlasatel.

Výjev sedmý.

Jelena. Sibylka. Předešlí.

Jelena a *Sibylka* (vejdou pravou stranou).

Faustin. Zaklínám tebe skrze tvou hloupost!

Chocholín. Zaklínám Vás skrze Vaši moudrosť!

Jelena. Pokoj s Vámi, hlasatelové! Jaká to třenice mezi Vámi?

Faustin. Můj velitel, vládyka Paprslek severní —

Chocholín (křičí na prahu). Čtvero pozdravení Vám, milostivá hraběnko!

Faustin. Ohlašuje vznešené slečně Bechyňské —

Chocholín. Ke mně dříve ucha svého nakloňte!

Jelena. Starším ať se dá předek. Kdo mi přináší pozdravení od vládyky Vladislava?

Chocholín (přispěchá). Aby to blesk, já!

Faustin (s druhé strany). Milostivá hraběnko! slyšte a rozhodněte. (Výrazně) Tak znamenitý jest

obsah poselství mého, že jsem koně, ač povětrného, v potu vykoupal, tak abych posla ostatních Paprsků předstihl.

Chocholín. On jest s ďáblem v spolku. Jezditi také umím; nikoli ale létati.

Jelena. Zbrojnoši! hrubé jest tvé chování k panoši a famulovi.

Chocholín. Aby to blesk! kdyby se mi bylo tolik vážnosti k jeho latinským a řeckým knihám nevštípilo: byl by mně rychleji uhnouti musel.

Jelena (k Sibylce). Jest to vládyka!

Sibylka. Ulíčený panáček!

Faustin. Milostivá slečno! přijmětež z ruky mé nebeský obtisk toho nejšlechetnějšího srdce. —

Jelena. Nikoli, můj blahomravný famule! Tebe posílá Paprslek nejmladší. Učiň mi to k libosti, a dostav se naposledy.

Faustin. Vy velíte, spanilá hraběnko! já poslouchám. Kéž byste nelitovala, že jste tak velela. (Pokloniv se odejde.)

Jelena (k Sibylce). Co to chce říci?

Sibylka. Bůh dobrý ví. Jest zarmoucen.

Jelena. Nuže, zbrojnoši! odkládej břemena svá.

Chocholín. Ve jménu prvního velitele mého, vládyky Paprsku jihozápadního. (Podá stůčku první.)

Jelena (rozvinuvši čte):

> Jasnorodá dcero nebes!
> D i t k u svítila Ti zář;
> Nech ať v čarokrásném květu
> Věnec s l á v y Tobě pletu,
> C t í ozdobím sličnou tvář!
>
> Slunce co na nebi denním,
> Měsíc v noční hvězdnici;
> Královna co na svém trůnu,
> Druhý kámen v země lůnu,
> Lilie co v květnici:
> Máš Ty v krásné pleti býti,
> Země česká Tebe ctíti
> Pokorou a holdem svým;
> Neboť S l a v n ý bude Tvým!

Veliká to přípověď, dostatečná, aby k n ě ž n u věčnou vazbou opoutala!

Sibylka. Zlaté verše! kdyby někdo m n ě byl tak zaklinkiiinkal: byla bych se slastí rozplynula.

Jelena (k Chocholínovi). Pokračujme dále!

Chocholín. Má se státi. (Navrátí se do dveří, a zatočiv se tam povážně do popředí kráčí.) Ve jménu druhého velitele mého, vládyky Paprsku j i ž n í h o. (Podá ji druhou stůčku.)

Jelena (rozvinuvši čte).

S bytosti Tvé, jenž strom jest drahocenný,
Mně srdce kyne v rámci zpanilém.
O, rci! jaké to losů plné změny
Budou mé lásce z něho podílem?
Kéž z něj, co Lada ze své morské pěny,
Mně Rozkoš vzejde v rouchu přemilém!
Věz, stříbro, zlato kůň jsou okřídlený,
A pádem zajde jezdec nezkušený!

Rozumíme, pane vládyko! jakkoli jen málo napovídáte. Leč, žel Bohu, obávám se, kde bohatství se příliš ctí a velebí: tam že Lada a Rozkoš co nejdříve zmizejí.

Sibylka. Srdce, rámec, stříbro, zlato — rozumím-li tomu: tedy chce srdce Vaše stříbrem, zlatem lemovati? Leč to se mi nelíbí, že tu srdce Vaše s pěnou morskou porovnává.

Jelena. Jak slove třetírozený, zbrojnoši?

Chocholín. Na rychlost to oznámím. (Jde opět ke dveřím a nafouknutě se vrátí.) Ve jménu mého třetího velitele, vládyky Paprsku východního. (Podá třetí stůčku.)

Jelena (rozvinuvši čte).

Sličná! v nadehvězdném ráji
Sídlí proto Blaženost,

Že tam Mír a Souhlasnost
Mezi svatými se vlají.

Krásná! kdo v tom živobytí
Výš a výše hledá lesk:
Toho závistivý blesk
Do přesmutných trosek zřítí.

Drahá! chceš-li pravou spásu,
Vejdi semnou v tichý byt:
Mírný, avšak věrný cit
S srdcem Ti dám za Tvou krásu.

Živ jest Bůh, tento dobrý vládyka nevěnuje mi nepatrný dar! Kdyby mne byli duchové tohoto otcovského hradu odchovali: poslala bych mu celou svou budoucnost za tuto nebeskou pravdu v odměnu.

Sibylka. Ach, to musí býti bohabojná duše! Já bych mu neodolala.

Jelena (k Chocholínovi). Přikroč ku konci!

Chocholín. Aby to blesk, ano, ještě jedno! (Učiní jako svrchu.) Ve jménu mého č t v r t é h o velitele, vládyky Paprsku z á p a d n í h o. (Podá jí poslední stučku.)

Jelena (rozvinuvši čte).

Bez počtu hejno hvězd b ě h e m věčným se jeví,
Jest vidět jejich ples, jest slyšet jejich zpěvy.

To jejich život jest; zavři je do valů:
Upadnou v chorobu, a shasnou pomalu.
Hle! v jarních lučinách tisíc barev se září,
Milostky plesají v každého kvítku tváři;
Leč vezmi rostlinám ten rozmanitý lem,
A celá příroda stane se hřbitovem! —
I jsili žádoucí v životě vnad a květu:
Hledej je ve změně a v rychlém hodin letu;
Neb jest-li pod nebem nějaká blaženost,
Jí dává zrůst a zdar toliko družebnost.
Vezmi si Orfea ze západního zdálí,
Ať, hostův-li nemáš, kol tebe tančí skály,
A stromův zelen rod přikouzlen v svěží háj
Ať v zboru veselém sladí Ti zemský ráj!

Ejhle! tu máme elysium na perğaméně, a, jakož tam přísluší, i také Orfea se vším jeho čarozvukem. Výborně, družebný vládyko Lyonský! kdybych jen nebyla tak málo motýlem!

Sibylka. I můj andělínku! tento pan Paprslek hodlá s chotí svou životem zemským tančiti!

Jelena (k Chocholínovi). Poselství tvé jest zpraveno. Jdi, a pošli mi famula.

Chocholín. Aby to blesk! hned se Vám s řecko-latinskou tváří svou dostaví. Leč — jaká jest šlechetným Paprskům mým od milostivé hraběnky odpověď?

Jelena. Popros je ve jménu mém, aby se co nejradostněji vyjasnili, a slavnost mého do vlasti se navrácení skvostnou svou přítomností poctili.

Chocholín. Toť bude také slavný rytířský závod?

Jelena. Ostřež toho Bůh! Jen žádného turnaje, kde by snad bratr s bratrem pro odměnu z mé ruky zápasiti musel.

Chocholín. Aby to blesk! nebude tu tedy veliké pochoutky ani pro vládyku Vladislava, ani pro jeho zbrojnoše. (Odejde.)

Jelena. Nuže, dobrá Sibylko! co říkáš všem těm radostným výhledům?

Sibylka. Aj, slečno! musíteť i pátého slyšeti.

Jelena. Ano, ano! jsem hotova ho viděti i také slyšeti; leč —

Sibylka. Leč — chcete říci — všech pět mohlo si namlouvání toho ve verších i v prostomluvě uspořiti, nehodlá-li i také kdosi šestý psáti, aneboli raději osobně se dostaviti?

Jelena. Tiše, tu přichází!

Výjev osmý.

Předešlí. Faustin.

Jelena. Nyní Tě srdečně vítám, sličný Merkure! Přicházíš ve vlastní záležitosti, čili —

Faustin. V záležitosti svého velitele.

Jelena. A ten jest?

Faustin. Vládyka Paprslek severní, tak jsem Vám již na úsvitě dnešního dne v Lesní Hvězdě oznámil.

Jelena. Dobře, žes mne na to upamatoval! Nemýlím-li se, ptala jsem se Tě, zdali nejsi sám jeden z bratrských Paprsků? A Tys mi na to odvětil —

Faustin. Odvětil jsem, že ne.

Jelena. Jsou v Lesní Hvězdě dva panoši a famulové?

Faustin. Pokud mi vědomo, toliko jeden, a ten jsem já.

Jelena. Mám za to, a domnívám se —

Faustin. Prosím Vás, milostivá slečno! přijměte mé poselství.

Jelena. Pověz mi obsah jeho.

Faustin. Vládyka můj vtiskl na ně svou pečeť.

Jelena. Tedy rozviň, a čti. Dej písmenům duši, a vdechni růže na jejich tvář.

Faustin. Pakli neodvratně tak kážete —

Jelena. Prosím Tě, učiň tak.

Faustin (rozvinův slůčku svou čte).

Pět to Paprsků v strojném bleskotu kol Tebe září,
  Z rakve oni studené světlo a teplo berou.
Dána Ti arci, co slušno, u volbě nevázana vůle;

Avšak vazba je to, k volbě že vůdce není.
I nechať odporná namlouvače lásku zavrhneš:
Leč radu věrně danou přečti si přítelovu! —

Jelena. Ha! co to?

Faustin (čte dále).
Cos podobného událo se před věky v říši hellenské —

Jelena. Nebesa! také-li právě tuším? List, o ten list! (Vezme Faustinovi list, a čte s rostoucím obdivem pro sebe.)

Sibylka. I můj andělínku! Co tušíte, drahá slečno? Co jest s tou říší hellenskou?

Jelena. Jako že hlubokou ránu v srdci svém nosím: rada ta jest dobrá, spasitelná, a můj osud úplně ten samý! (K Faustinovi.) Vládyko Paprsku severní! — tenť Vy jste! Ano! jste Krasolib, nejmladší a nejšlechetnější Paprslek Lesní Hvězdy, odložte tuto přetvářku svou!

Faustin. Jak —?

Jelena. Tato spanilomyslná rada přichází od Vás! Odvolení Vaše osvědčuje mi, co pověst o Vás hlásala. Najednou mi bělmo s očí padá, a vidím příčinu Vašeho zákrytu. Úmyslně jste, když jsem se ve Vaší Hvězdě zjevila, do pozadí sluhy svého se uchýlil, tak abyste mi vítězství usnadnil, pak-li mi těžce zápasiti bude. Budiž Vám vděk, šlechetný Krasolibe! jakož i to ubezpečenství, že k oltáři oddavacímu s nikým

jiným, nežli s Vámi ruku v ruce, nepřikročím; pakli v nadehvězdí neodvolatelně uzavřeno, abych se chotí stala jednoho z pěti Paprsků Hvězdy Lesní! (Odejde.)

Faustin (pokročí za ní). Milostivá hraběnko! prosím a zavazuji Vás, dejte mi sluchu! (Vrátí se.) Zkameněl jsem.

Sibylka. Šlechetný pane vládyko! k nohoum Vašim skládám materské své želání. Jaký to poklad se Vám dostane! Největší to perla v českém království.

Faustin. Kdo jsi?

Sibylka. Kojička jakož i pěstounka spanilé slečny a dědičky Bechyňské. Mějte mne sobě poručena. Co dobrého, krásného a blaholepého ušlechtilá nevěsta věnem Vám přinese: to pochází od Vaší nejpokornější sloužitelky. (S mnohými úklonky odejde.)

Faustin. Co se se mnou děje? Jsem vládyka Krasolib! Se mnou ruku v ruce k oltáři chce přikročiti!

Výjev devátý.

Faustin. Petronila.

Petronila. Ejhle! můj krásný panoš a famulus.

Faustin. Dívko dobrá! rci, jsem skutečně ještě panoš a famulus?

Petronila. Aj — jste-li si skutečně v ě d o m, že jste ním před týdnem a před rokem b ý v a l —

Faustin. Bůch Vykupitelť jest živ, nemám již žádného sebevědomí!

Petronila Chcete-li se srdečně a upřímně ke mně obrátiti, pomohu Vám k němu.

Faustin. K sebevědomí?

Petronila. Ano. (důvěrně.) Co myslíte, komu asi velitelka má ruku i srdce věnovati hodlá?

Faustin. Vládykovi Krasolibu?

Petronila. Chyba lávky! Jeho p a n o š o v i.

Faustin. Mně?

Petronila. Nikolivěk. Vašemu famulovi.

Faustin. Což pak nám famula, já, ježto jsem sám famulus?

Petronila. Budiž jak buď, vládyku Krasoliba si nevezme.

Faustin. Pravě toho protiv tady vyslovila.

Petronila. Známe se v tom lépe!

Faustin. S e m n o u ruku v ruce chce k oltáři.

Petronila. S Vámi?

Faustin. Totiž s vládykou Krasolibem.

Petronila. Tedy jste p ř e d c e vládyka Krasolib?

Faustin (na nejvejš rozhorlen.) Nejsem, nejsem, nejsem!

Petronila. Tedy si Vás hraběnka jako famula vezme?

Faustin. Nebesa! — Nikoli, mne si nevezme!

Petronila. Můj dobrý Bože! kdo pak tedy jste? co zamejšlíte — co u nás hledáte?

Faustin. Co mi na Bechyni žádný dáti nemůže: zdravý rozum! (Odběhne.)

Petronila. Aj, jest-li Vám rozumu zapotřebí: tedy se honem ožeňte! Pane vládyko! šlechetný pane vládyko! (Kvapí za ním.)

Opona spadne.

Dějství páté.

Ta samá veliká síň na hradě Bechyňském.

Výjev první.

Jelena (skvostně oblečena stojí u okna otevřeného. Venku slyšeti jest trub a kotlů slavné vítání.) O, kéžbych v tom okamžení tajemným kouzlem barev a štětice vládla! Nemuselifby mi ani seděti, ani na blízku státi, a předce bych celý svět s věrným jejich obrazem seznámila, tak doraznč vnitřní osobnost svou na odiv podavají! — Vladislav se velebí, jako Peroun na svém stolci, a orel pak, jenž ho nese, s tak vážnou spůsobností na vše strany hledí, jakoby ta samá hrdost v koni i v jezdci kolovala! — Paprslek jižní sedí ve svém sedle, jako rybář v lodí, když sítě své rozestřené lakotně již stahovati se chystá. Jeduím okem měří role, luka a lesy; druhým pak již zlatou báni zámku Bechyňského pohlcuje! — Tu se mimo bere Paprslek východní, tichý co večerní větříček, na klidnou

toliko duši svou vnitřním zrakem pohlédaje; a za ním, jakoby slunce paprskem svým všehomíru se dotýkajíc, veselomyslný Hostivít! Raduje se z lidu čuměcího, a jazyk jeho, ačkoli přístojností jest upoután, s člověkem, se stromem i se skaliskem rozmlouvá. — Nuž? a s ním slavný ten proud se zavírá? Oudové zanikli již zraku mému; avšak kde hlava zůstala? — Leč, co se ptám? Není Paprslek severní již přes hodinu v zámku? — Hle! — tamto se ještě z hlubokého ouvozu jeden jezdec vynořuje — tak pozdě a tak zvolna za proudem — ha, panoš! to jest famulus! Jasoň to jede za vlkodlaky! — Avšak kterak to prostě se nese! jaká to skromnost tváře jeho odívá; a předce tolik milostné důstojnosti ze spanilé postavy jeho vysvítá! — Leč — v jakém to úmyslu on hrdé vládyky stopuje? Má jim býti kostkou, trpným to nástrojem v tajemné jejich hře?

Výjev druhý.

Jelena. Kersk.

Kersk (přichvátav). Nuž, hraběnko! Lesní Hvězda se všemi svými temnostmi jest tady. Vezmi si tři Paprsky, anebo žádného.

Jelena. Proč tři?

Kersk. Proto že tak trojici, a pročež něco c e l é h o dostaneš.

Jelena. Rci! kolikrát v živobytí lidském zatmí se Lesní Hvězda?

Kersk. Tolikrát, kolik to živobytí lidské roků, ti rokové dní, a ti dnové hodin obsahují; pakli totiž po paprsku n e p r a v é m sáhneš. Uchopíš-li ale p ř e s n ý : nebude se Ti ani před smrtí ani po smrti tepla a světla nedostávati.

Jelena. Kdo mně poví, k t e r ý jest přesný?

Kersk. Všickni Paprskové sami Ti to povědí. Který se zpupně ku předu tlačí, a pálí a pichá: toho neber!

Výjev třetí.

P ř e d e š l í. P e t r o n i l a.

Petronila. Ach, drahá, milostivá slečno! -

Jelena. Co jest?

Petronila. Hleďte, kterak se chvěju! Pociťte, kterak mé tváře hoří!

Jelena. Co se stalo? Proč?

Petronila. Radost, jako plamenné vlny, ve všech mých žilách se proudí. Prosím Vás, propusťte mne ze služby!

Jelena. Ze služby? Sotva k ohnisku mému při-

cestovavší hodláš mne již opustiti? Za jakou to příčinou?

Petronila. Proto že s výsosti nebeské volá na mne hlas: „Zanechej všecko, a jdi za svým manželem!“

Jelena. Třeštíš?

Kersk. Latinice! myslíš, že sedíš ještě na vznešeném stolci v západním paprsku?

Petronila. Aj! vímť já dobře, kde sedím a stojím. — Ano, šlechetná hraběnko! budu se vdávati, ještě dnes, zároveň s Vámi.

Jelena. Za koho?

Petronila. Za panoše a famula.

Jelena (s největším obdivem). Jak —?

Kersk. Blesku! čeho se ještě nedočkám. Jak jsem starý blázen: předce ještě všecka bláznovství neznám. Panoška a famulice!

Jelena. Není možná!

Petronila. Zajisté!

Jelena. Podával Ti ruku sám?

Petronila. Ovšem.

Kersk. Byla ta ruka teplá čili studená?

Petronila. Teplá, teplá!

Kersk. Tedy Ti ji v zimničné horkosti podal.

Petronila. V horkosti l á s k y!

Kersk. Jaký jest to rozdíl?

Petronila. Horkost lásky —

Kersk. Jest horká?

Petronila. Ano.

Kersk. A zimničná horkost jest mrazovitá?

Petronila. Ano — ne! — aj, celou mne spleteš!

Jelena. Jsi spletena, dívko! zběsilá, smyslem pominulá! Jak v Tobě povstala ta podivná myšlénka? Panoš Tebe nemiluje!

Petronila. To nic nedělá, jen když si mne vezme. A že si mne vezme, jest podstatná pravda.

Jelena. Nevezme Tě, nesmí Tě vzíti.

Kersk. Kolik měřic soli snědli jste již spolu?

Petronila. Aj, hned v prvním okamžení byla jsem doma, že se mu vidím pěknější býti, nežli skutečně jsem. Měla jsem dosti na tom. I otevřela jsem mu své srdce —

Kersk. A on do něho skočil s birétem i s pérem?

Petronila. Ano. — Řekla jsem mu, aby si na zasnoubení s Vámi, milostivá slečno! žádné naděje nedělal, jelikož skvostnou ruku svou jinému podati zamejšlíte.

Jelena. Komu, tlachalko! komu?

Petronila. Aj, jeho famulovi.

Jelena. Nebesa! — odvážlivá —

Petronila. Vždyť jest to pravda!

Jelena. Jakého to hada k životu svému jsem přitoulela! Za tuto potupu máš věčným nevolnictvím pykati! Takovou nečest o dceři hraběte Bechyňského rozhlásati! Já bych měla panošovu panoši ruku podati?

Petronila. Aj, já mluvím o zakukleném panoši!

Jelena. O vládykovi Krasolibu?

Petronila. Ano.

Jelena. Ten se chce s Tebou zasnoubiti?

Petronila. Nu, ano; kdož pak, nežli on?

Jelena. A — tak! — Nuž, budiž polovici pošetilosti Tvé odpuštěno. — Avšak, jdi, nenech se déle v mém okolí viděti!

Petronila. Ach, ano — pochybila jsem, již to pozoruju — půjdu také — ale, není-li pravda, milostivá slečno! až se stanu chotí vládykovou, bude mi dovoleno, opět přijíti?

Jelena. Blázenská krátkozrakosti! Prostopášný žert lehkovážného pacholíka za tak hroznou pravdu pokládati!

Petronila. Věřte mně, že ze mne šlechtičnu udělá. Učinil mi strašlivou přísahu.

Kersk. Jak pak zní ta strašlivost?

Petronila. Uchopiv mne za ruku vytřeštil na

mne oči, dal se do hrozného smíchu a zvolal: „Tak svatě, jako že jsem vládyka Krasolib, podám Tobě co choti své ruku!"

Kersk. Tedy jest podepsáno a zapečetěno!

Petronila. Nuž, a že jest vládyka Krasolib —

Kersk. Jest tak neomylné, jako že týden se středou počíná, a s pondělím se končí.

Výjev čtvrtý.

Předešlí. Sibylka.

Sibylka. I můj andělínku! — Slečno! co jsem viděla! Jsou již v našich hradbách —

Kersk. Kdo?

Sibylka. Ostatni čtyří Paprskové. To jest lesku a blesku a nádhery —

Kersk. A skvostnosti!

Sibylka. Ano. Kdoby se s nimi se všemi směl zasnoubiti!

Kersk. S jedním po druhém? čili najednou?

Sibylka. Třesu se, a bojím se o Vás, má ušlechtilá slečno!

Jelena. Proč?

Sibylka. I můj andělínku! kterak to obstojíte v tak mnohotvárném nebezpečném outoku! Jsoutě docela jiní, nežli listové jejich. Volení to bude Vás

poklid duše, a snad i živobytí státi! Drazí kamenové jsou, jeden jak druhý! V jejich osvícené tváři, v jejich lepé, ctihodné spůsobnosti jinak se to zjevuje, nežli na pergaméně. Zlatým písmem stojí tam psány: Krása, hodnost, půvabnost, dobrotivost, ušlechtilost —

Kersk. A ženivost!

Sibylka. Ano! — Závrat mne podjímá, když jen na to pomyslím, že se v mém květoucím věku —

Kersk. Totiž v Tvém panenském věku, kmotro!

Sibylka. Ano, v mém panenském věku takového něco i se mnou mohlo potkati.

Kersk. Kůrové andělští bděli nad Tebou!

Sibylka. Srdce dívčí není mramorový sloup, ani žůlová skála! —

Kersk. Ani studený měsíc!

Sibylka. Modlíme se každodenně: „Neuveď nás v pokušení“ —

Kersk. Ale zbav nás pěti ženichů najednou!

Sibylka. Nuž, otec Váš, slavné paměti, byl nábožný muž; avšak do takového to pokušení neměl Vás uváděti!

Jelena. Ach, dobrá Sibylko! jsemť skutečně u velikém pokušení; leč milostivý otec můj nezavdal mi k tomu příčiny. Opatruj mne Bůh proti hněvu jeho v rakvi!

Výjev pátý.

Předešlí. Protivín.

Protivín (přikvapí). Nuž, drahá sestro! rozhodná doba jest tady. Snoubcové se hlásí o právo, kteréžto jim proslavený otec Váš udělil. Mám je sem všecky najednou provoditi?

Jelena. Pro dobrý Bůh, jednoho po druhém!

Protivín. Budiž. — Jdi tedy, kmotře! a zvěstuj vládykovi Paprsku jihozápadnímu, že jest hraběnka k návštěvě jeho připravena.

Jelena. Nikoli! (ke Kerskovi) Jíti můžeš; budeš ale dalšího pokynutí mého očekávati. (ke Protivínovi). Přede vším mám s bratrským srdcem Vaším co rokovati.

Kersk. Dám zatím Slávě radu, aby chodáky své o několik sáhů zkrátila, tak aby bez úrazu těmito dveřmi prošla. (Odejde.)

Protivín. Dívko! podívej se do kuchyně, zdali se tam přípravy pro žaludek slečenský dělají. Po celý rok se tu jen pro lovce a bojovníky vařilo.

Petronila. Aj, milostivá slečna myslí v tom okamžení tak málo na žaludek, jako já. (Odejde.)

Protivín (k Sibylce). Odeber se, staroušku! do vedlejší síně! (ukáže v levo.) Přijdu brzo za Tebou.

Sibylka (pro sebe). Staroušku! (hlasitě.) Pane rytíři! jelikož volení nastává: musím zůstati u své slečny.

Jelena. Odejdi, Sibylko!

Sibylka. Slečno! mužové tu budou kostkovati o Vaši drahocennou ruku. Plamenná záře nádhery a skvělosti jejich zaslepí nezkušené zraky Vaše: nebuduli co výstražný cherub nad Vaší hlavou se vznášeti.

Protivín. U všech odporů, přes tento práh máš se vznestí.

Sibylka. Přes práh, ano! Avšak odstraníteť Vy toliko můj zrak; sluch, co ho koli ve svých uších mám, zůstane tady. (Odcházejíc mrzutě před sebe dí:) Staroušku! (Odejde v levo.)

Protivín. Nuže, jsme sami. Prosím Vás, neberte po jednom slově, leč po pěti najednou. Paprskovi jihozápadnímu právě tolik trpělivosti se nedostává, co mu slávy nadbývá.

Jelena. Krátká budiž řeč má, jako skvostné toto okamžení. Rcetež, milý bratře! — avšak z vnitřku srdce svého! — rcete, zůstanu Vám méně sestrou, pak-li z pěti Paprsků Lesní Hvězdy žádného nevyvolím?

Protivín. Já alespoň nezůstanu méně bratrem Vaším.

Jelena. O rcete! zůstanu Vám méně sestrou,

pak-li manžel můj z údolí prostého rytírstva k hraběcí mé rozenosti vystoupí?

Protivín. Jak to?

Jelena. Pak-li toto prvosídlo hrabat Bechyňských, tento velikolepý zámek, toto staroslavné hrabství ; s jeho dědičkou do rukou muže odevzdám, jehožto snad děd hodností rytířskou nesměl se ještě honositi?

Protivín. Slečno! co zamejšlíte? — Pomněte na svého dobrotivého otce, na svatou jeho poslední žádost!

Jelena. Můj dobrotivý otec pozůstavil mi svobodnou vůli, a svatá jeho poslední žádost vůli tuto osvědčuje. Mohl byste k spáse své sestry méně učiniti?

Protivín. Já, Jeleno! já? — Aj, tak ať mi klatba kouzelníkova tuto lidskou tvář v medvědí pohled obrátí! Posaďte pastýře na stolec hrabat Bechyňských. Má-li srdce, tak aby Vás šťastnou učinil; a prsa, tak aby váleční kyrys unesl: Protivín mu podá bratrsky ruku.

Jelena. O, tedy dokonejte, drahý bratře! Recte, co soudíte o Faustinovi, panoši Paprsku severního?

Protivín (ohromen). O tom —? — Nuž! — jest z dobrého, avšak zchudlého rodu.

Jelena. Dále, o dále!

Protivín. Mátě hlavu snadně stokráte pružnější, nežli jest má —

Jelena Více těch povah a vlastností!

Protivín. Umí knihy čísti, malé i velké —

Jelena. Pakli jim rozumí, za mnoho to stojí!

Protivín. Miluje a velebí dobro, kde se s ním potká, a skvrny i na měsíci nenávidí.

Jelena. Šlechtictví jeho jest tedy přesné a staré.

Protivín. Avšak —

Jelena. Avšak —? třesu se tohoto: „avšak!"

Protivín. Avšak jest děcko.

Jelena. Mužné jest čelo jeho!

Protivín. Jak dalece k mužskému pohlaví náleží, ano. Leč —

Jelena. Miluje pravdu, dobro a krásu: pročež jest také milování hoden. Jeho mně k oltáři provoďte, a zasnoubíte mne s cherubem.

Protivín. S cherubem, nechať! nikoli ale s hrdinou. Kdo se uchopí zvonu k oddavkám Vašim: chopí se ho také k poplachu a k bouři. Svatební den Váš bude také prvním dnem krvavého záboje. Bojovní tři Paprskové co nebes útočníci na něho se vyřítí.

Jelena. Známtě moc, která je před časem odzbrojí.

Prrotivín. Mimo můj a mých přátel meč není

žádné moci. Jsemtě hotov, pro Vás a pro Vašeho manžela tak dlouho se potýkati, až mi kadeře pod přílbou sešedivějí; avšak Vaše v mysli kolotání, Vaše ouzkost a strazeň —

Výjev šestý.

Předešlí. Kersk.

Kersk. Hraběnko! nedoneseš-li brzo pokynutí ke mně: donese slávohrdý Paprslek šaška Tvého i s kuklí a zvonečky k Tobě.

Jelena. Přijde mi vhod, čím dříve, tím lépe.

Kersk. Nuže, tedy se zpřími, tak abys orla dostojně přivítala. Mátě vznešenomyslný zobák; avšak i také vznešenomyslné pařáty. (Odběhne.)

Protirín. Sestro! psalo se nejednou Vašemu otci, že jste po matce hellenskou důmyslnost zdědila. I vynaložte nyní, kde jí co máte, tak abyste z nebezpečných lvů a slonů přízniveů sobě nadělala.

Jelena. Rozešli se již přátelé Vaši?

Protirín. Všickni jsou tady.

Jelena. Nuže, požádejte je, aby se v této vedlejší síni (ukáže v levo) k přátelské ochotnosti shromáždili.

Protirín. Ozbrojeni?

Jelena. Ozbrojeni k jedinému bezklamnému slovu, které jim na jazyk položím.

Protivín. Již přichází. Vězte, že Vám věrný bratr bude na blízku. (Odejde v levo.)

Výjev sedmý.

Jelena. Vladislav.

Vladislav (skvostně a nádherně oděn. To platí i u ostatních bratrů, až na Krasoliba, který se velmi jednoduše a však vkusně nese.) Jeleno, hraběnko Bechyňská! přicházím s vážnou slušností, tak abych Vás na hradě otcův Vašich přivítal.

Jelena. Děkuji Vám, hrdinský vládyko! Cítím, že si tu brzo kolébky, prvotní to své vlasti, osvědomím.

Vladislav. Kde velictví trůnovalo, tam velkodušný snadně zdomácní. Otcové Vaši zanechali Vám tu důstojný bobkový strom. I sluší šlechetnomyslně starati se o to, tak aby nejen radostně se zelenal, ale opatrováním a oživujícím dechem Vaším i nové letorosti ze sebe vydával.

Jelena. Právě jsem v rodinné hrobce otcům svým vážný slib učinila, že strom ten šetrně pěstovati budu, tak aby nižádný jeho list vinou mou nesvadl a od větve své se neodloučil.

Vladislav. Jste dcera nesmrtelného hraběte Bechyňského. Odchovali Vás v zemi, kde Caesarové věčným vavřínem ověnčeni vítězně kráčeli, v jedné ruce svět, v druhé bohující olymp nesouce. I nemusejí všickni citové Vaši v jedinou vznešenou vášeň splývati, ježto se sláva nazývá?

Jelena. O kéžbych vydobyla pověst a slávu šlechetné ženy! Po jiné bažiti zapovídá mi nebe i přirozenost. Hříšní a zúmyslní jsou stupňové, po kterých Semiramis, Cleopatra a Zenobia ku chrámu Slávy se dobývaly.

Vladislav. Též i Calpurnia stala se slavnou ženou; leč stala se ní svým bohorovným Juliem.

Jelena (čerstvě slova se chopíc). Rcetež, šlechetný vládyko! soudili pěstounové moji dobře, anto mne učili, že nikoli velictví, leč blaženost cílem jest člověka na zemi?

Vladislav. S dovolením, hraběnko! Vaši pěstounové museli býti trpaslíci. Nebesa sama toliko ve velikosti sobě libují; jelikož ji ku své blahochuti po celém světě naštěpovaly. V zemi zakotvuje kořen svůj sosna, cedr a nebenosný vrch. Proudem povětrním vesluje královský orel, vlnou morskou ohromný velryb, a po lesích, co bohatýrové, kráčeji lev a slon v obdiv a v úžas rozumného člověka, který veškerým tím tvorem zavládati má. I nemá a nemusí

tento člověk duchem svým všecku tu velikost dostíhati, ano i předstíhati? Malým ho utvořil Bůh; avšak velikostnou vdechl do něho vůli, která mu v mužném věku hlásati má, že cedrem, orlem, lvem aneb slonem se státi nejšlechetnější jest povolání jeho.

Jelena. U všech nebeských zástupů, Paprsku jihozápadní! zbuzujete stížnost ve mně, že jsem se lvicí nenarodila.

Vladislav. Jste rozena lvice, a pročež se také toliko lvu můžete zasnoubiti. Rcete, šlechetná hraběnko! došlo Vás mé poslání?

Jelena. Došlo.

Vladislav. Druhá příčina této mé návštěvy jest, tak abych si z krásných Vašich úst odpověď vyprosil.

Jelena. Milujete mne, vládyko Vladislave?

Vladislav. Ctím a obdivuji Vás.

Jelena. Též i já Vás. Ať mi nebesa požehnání svého nedají na zemi, jest-li tomu jinak.

Vladislav. Kdybych byl jaké hrdosti schopen: v tomto okamžení musel bych ji cítiti.

Jelena. Mohl byste prosbu oslyšeti, která zajisté slušná jest?

Vladislav. Žádnou Vaši prosbu, mluvte, Jeleno!

Jelena. Bylatě žádost našich otců, abych jednomu z Paprsků Lesní Hvězdy ruku svou podala.

Vladislav. S žádostí tou vstoupili do rakve slávou ověnčené.

Jelena. Avšak dána mi svobodná vůle.

Vladislav. Kdybych tu co přítel, nikoli ale co budoucí manžel Váš stál: řekl bych, že volení to velmi snadné jest. Paprslek jihozápadní jest prvorozený, a bratry své velkoduším převyšuje tak, jako Jelena Bechyňská ostatní Eviny deery.

Jelena. Vládyko Vladislave! vyvolila jsem již; avšak —

Vladislav. Dokonejte řkouc, že jsem já ten blažený: a Paprslek jihozápadní všecku hrdinnost svou, kteréžto se věže a sosny sklánějí, k nohoum Vašim položí.

Jelena (pro sebe). Smělosti, neopouštěj mne! (Hlasitě.) Slyšte mou prosbu, vládyko!

Vladislav. Kažte sluchu, jazyku i ramenu mému.

Jelena. Není-li slušno, aby se mi k prohlášení mé vůle tolik času udělilo, co ho dceři před týdnem teprv osiřelé — neboť úmrtí rodičelovo ve Vlaších se mi zamlčelo — zapotřebí jest, tak aby milostného otce oplakala? A dědičce velikého hrabství tolik týdnů, coby — coby — (pro sebe) Nemohu to vysloviti, nepravda ochromuje jazyk!

Vladislav. Hraběnko! mluvte směle. Ráda byste řekla: „ne“, a slovo to zdá se Vám krátké?

Jelena. Paprsku jihozápadní! ne nadarmo hrozila jsem se návštěvy Vaší!

Vladislav. Jak? Nejsem vtělená mírnost? Hodlám náklonnost Vaši vynutiti? Máte svobodnou vůli: nuže, tedy volte! Hraběnka Bechyňská nesmí býti na svobodu chudší, nežli pastýřova dcera. Volte beze vší ostýchavosti; a však žádám šlechetné srdce Vaše, aby uvážilo, že vládyka jihozápadní jest prvorozený, a že ctimilovnost jeho povržení tak snadně nestrpí.

Jelena. To jest právě, vládyko! čeho se třesu. Mohuť pak toliko jednoho voliti, a pak-li by ostatní snoubcové rozhodnutí mé taktéž za čestný svár pokládati měli: kdo mne v nájezdech jejich zastoupí?

Vladislav. Já, královno českých dívek! Vyvolte mne: a před trojím královstvím budu Vás zastávati.

Jelena. Slibte to, šlechetný vládyko! Slibte, avšak pozměňte slova svá. Slibte, že budoucího manžela mého, budiž kdo buď, před všemi jeho i mými nepřátely zastávati chcete.

Vladislav. Jmenujte mi toho milostníka.

Jelena. Nejmenuji žádného, a žádnému ruku nepodám, pokud mi Vaše, slavohodný reku! a přípo-

věd ostatních Paprskův nebude pojištěna. Učiňtež slib ten, šlechetný vládyko!

Vladislav. Nuže, staniž se. Též i já chci s bratry svými ve svornosti živ býti. — Promluvte s nimi, co zatím já předrodníky Vaše v obrazovně pozdravím. S Vaším přivolením, Jeleno Bechyňská! (Odejde v pravo. Jelena provodí ho ke dveřím.)

Výjev osmý.

Jelena. Protivín. Sibylka. Kersk.

Protivín a Petronila (přijdou levým vchodem).

Kersk (brzo na to hlavními dveřmi.).

Protivín. Nuž, Jeleno! jak jest?

Sibylka. Ach, drahá slečno! V druhé jizbě třásla jsem se toho železného vládyky!

Jelena. Horní potok jemněji přes skalní srázy se řítí! — Co hledáte, bratře Protivíne?

Protivín. Vladislavovu rukavici.

Jelena. Veleben budiž Bůh, že na to nedošlo. Avšak jemu budiž také lkáno, že, bezbranná dívka, s trnoucím srdcem o svou samostatnost zápasiti musím!

Sibylka. Ubohá slečno! Dejme se na outěk! Vraťme se do Vlach, ještě dnes!

Protivín. Aby Tě Belial i s Tvými Vlachy! Mám české srdce, a, Bůhť jest živ! nežádám si

více, tak abych drahou sestru svou na báni hradu Bechyňského postaviv do všech krajů hlásal: Jelena se chce tomu, a žádnému jinému zasnoubiti!

Kersk (přikvapí). Hraběnko! Líbí-li se Ti, poslední vůli svého otce slyšeti. —

Jelena. Nyní?

Protivín. Jak to, kmotře?

Kersk. Jeden se sem chystá, který tučné dědictví Tvé od peněžní truhlice až na včera zrozené jehně vypočísti hodlá.

Protivín. Paprslek jižní.

Kersk. Hlava jeho jest Benátský korab samými oučty naplněný.

Sibylka. Pro dobrý Bůh, oni Vás o rozum připraví!

Protivín. Postupte, sestro, místo své mně! Vysvětlím jim krátce a zřetedlně —

Jelena. Nikoli, bratře Protivíne! Jestiť to zápas o poklid celého mého živobytu. Hřímatel dal sobě blesky z rukou vypáčiti: těch ostatních se nebojím. Rozmarům jejich rozmar na odpor postavím. (Ke Kerskovi). Provoď ho sem. Můžeš-li oučetní posedlosť jeho ohlavem opásati: učiň tak.

Kersk. Zakusím toho. Neníť kůň ani tak divoký, jako tvrdošijný. (Odejde.)

Jelena. Jsou přátelé Vaši při ruce, bratře?

Protivín. I jsou, jsou! Avšak —

Jelena. Neptejte se nyní! Až se uzel rozvine: všecko se Vám vysvětlí. Již přichází, odejděte!

Sibylka. Nikoli, milostivá slečno! já se od Vás nehnu —

Protivín. Podruhé, potřetí a počtvrté, do vedlejší jizby! (Odvede ji v pravo.)

Výjev devátý.

Jelena. Zlatomil. Kersk.

Zlatomil (vcházeje ke Kerskovi). Rozuměl jsem Ti?

Kersk. Jak pak ne? Vždyť jest řeč o velikém hrabství. Jen se dle rady mé zachovej!

Zlatomil. Zakládej si na mé štědrosti.

Kersk. Založím si na ni hrad mezi měsícem a sluncem! (Odejde.)

Zlatomil (pokročiv před Jelenu se postaví a na ni se dívá).

Jelena. Přátelský Vás pozdravuji, vládyko Zlatomile!

Zlatomil (mluví jednoslovně avšak důrazně) Bohatství! — návladnická hlava! — blahoslavenství!

Jelena. To mně podáváte, milý vládyko?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Ucházíte se o mé statky?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Tedy o mou lásku?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Nebojíte se, že pod břemenem mnohotvárných důchodů před časem sešedivíte?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Máte-li pak také tolik smělosti a vůle, tak abyste budoucí manželku svou v outocích opovržených soupěřů zastával?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Může Jelena Bechyňská víc než jednomu Paprsku Lesní Hvězdy ruku svou podati?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Rcete, zdali moudře a opatrně jednám. Uzavřela jsem totiž, že rozhodný výrok neohlásím, pokud se mi Vámi, jakož i ostatními bratrskými Paprsky opravdový slib neučiní, že manžela mého, buď kdo buď, v čas potřeby štítem svým hájiti a zastávati míníte?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Hodláte mu pomoc a zastání odepříti?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Milujete mne skutečně?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Což Vám matka přirozenost, kterážto

Vám zázračnou způsobnost poklady dobývati udělila, nebeský dar libosvorně plynoucí mluvy odepřela?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Čili snad za toto „Ano“ a „Ne“ Vaší ke mně lásce děkovati mám?

Zlatomil. Ano.

Jelena. Nehodlá mi zlaté srdce Vaše mimo tři svrchu prohlášená, obsahu plná slova nic jiného zvěstovati?

Zlatomil. Ne.

Jelena. Vládyka Paprslek jihozápadní prochází se v obrazovně mezi mými předrodníky. (Ukáže v pravo.) Nechcete ho následovati?

Zlatomil. Ano. (Hluboce se pokloniv v pravo odejde.)

Jelena (s obdivem). Kterak to mám vykládati?

Výjev desátý.

Jelena. Kersk. Mírov. Protivín. Sibylka.

Kersk (Mírovi hlavní vchod otevřev zase odejde).

Protivín a *Sibylka* (vyhrnou se levým vchodem; leč vidouce Mírova již tady rychle se vrátí).

Mírov. Jsem Mírov, zpanilá slečno! třetírozenec Svatoplukův, vládyky to a pána na Lesní Hvězdě.

Jelena. Vítejte mi, můj tichomyslný vládyko!

Mírov. Tichomyslný jsem, a to jest má největší pýcha. Všem bouřlivým vášním zavřelo nebe vchod do prsou mých. Poklidně jsem živ ve svém východním paprsku, a blaženost má dokročí nejvyššího stupně: pak-li se mi toho skvostného losu dostane, abych pokojnou domácností svou s Vámi se mohl zdíleti. Rcetež! Líbí se Vám ráje mého býti Evou?

Jelena. Milý vládyko! nechcete-li sebe sama z ráje svého vypověditi: nemohu a nesmím Vaší Evou se státi.

Mírov. Proč, Jeleno Bechyňská?

Jelena. List Váš tak velikou přízeň ve mně zbudil, že s Vámi nemohu a nesmím jináč, nežli upřímně jednati.

Mírov. Já jednám vždycky upřímně, šlechetná slečno! Bývá u Vás někdy toho opak?

Jelena. V duši mé obývají popudliví živlové, jejichžto zuřivosti častěji zakouším. Jak snadně bych tichou hladinu mysli Vaší prudkým dechem svých náruživostí rozvětřila.

Mírov. Na mém boku stanou se vlkové Vašich strázní jemnými beránky. Skrotil jsem Afrikánské divochy, jakož i lidobojné obyvatele našich severních lesů.

Jelena. Koho to myslíte?

Mírov. Opice a dravé ptáky.

Jelena. Ach, opice všecko po člověku dělá, a pták se naučí písni svého velitele. Já však nestojím Vám za to, že mosazné proutí klecí Vašich nepolámu, a prosta obtížné vazby do povětří Vás nezanesu.

Mírov. Mohla byste mne nemilosrdně do vyvěžených vln svých vášní uvrhnouti?

Jelena. Jak snadno stalo by se to mužovi, jako jste Vy, jenžto laškující zefyr za bouři morskou pokládá.

Mírov. Což do sebe nižádného povolání k sladkému úklidu necítíte?

Jelena. Mám-li každodennímu zkušení svému věřiti: nižádného.

Mírov. Prosím tedy, hraběnko Bechyňská! abyste tuto návštěvu mou za přátelské uvítání považovala. Ticho a pokoj jsou mi nade všecko. Žádostí otcův našich k tomu oprávněnému zdálo se mi, že rukou Vaší pozemské nebe své doplním. Byl to jen sen!

Jelena. Kéž Vás Bůh i budoucně těmi nejblahostnějšími sny obsypá!

Mírov. Děkuji Vám. Tiší snové jsou nejsladší. Kdo bouřlivě žije, má také bouřlivé sny, a nezakouší ani ve spaní srdcekojného poklidu. Pohlahoslav Bůh, šlechetná hraběnko!

Jelena. Rozcházíme se v míru?

Mírov. Duše má jest můj věrnosrdečný přítel, a radí mi vždycky k míru. Buďtež zdráva!

Jelena. Ostatní Paprskové meškají prozatím v obrazovně. (Provodí ho k prostranním dveřím v pravo. — Sama.) Mír! ten milostný nebes posel! Ach, jak vroucně mu ho přeju i pak, kdybych toho litovati měla, že jsem s ním do svatyně pokoje jeho nevešla!

Výjev jedenáctý.

Jelena. Protivín. Sibylka. Kersk. Brzo na to Hostivít.

Sibylka (ve dveřích v levo). Pusťte mne!

Protivín. Zpátky! Jak jest, milá sestro?

Kersk (přiběhne). Hraběnko, zázrak!

Protivín. Jaký?

Kersk. Šest střevíců dlouhý a dvanáct palců široký. Viděli jste někdy divou řeku státi a skálu utíkati?

Jelena. Nikoli.

Kersk. Slyšeli jste někdy měsíc řváti a hrom šeptati?

Sibylka. Můj andělínku, nikdy!

Kersk. Cítili jste někdy horký led a studený oheň?

Protivín. Co s těmi nemožnostmi?

Kersk. Samé možnosti! — Pryč, pryč!

Protivín. Utikej, Sibylko!

Sibylka. Pomoz nám Bůh z té chumelice! (S Protivínem v levo odejde).

Kersk (otevře hlavní vchod, nechá Hostivíta vkročiti a odejde).

Hostivít (se vší uhlazeností a s největší čilostí k Jeleně se přiblíživ srdečné uvítání vzhledem a posunkem na jevo dává. Musí celou svou živou, mnohotvárnou povahu vesměs němým vytvařováním, nikoli však přílišně, projevovati).

Jelena. Kmotr Kersk zmizel, aniž mne byl poučil, jaký to Paprslek Lesní Hvězdy v tomto okamžení zraku mému se zjevuje.

Hostivít (poznamenává rukou všecky čtyry strany světa, potom pak zvláště slunce západ).

Jelena. Jste tedy Paprslek západní? vládyka Hostivít totiž, nazván Družebný?

Hostivít (přisvědčiv a ohnivým citem na jevo dává, jak rád mnoho lidí u sebe má).

Jelena. Avšak, co pozoruji? K čemu to vytvařování němých? Zmrtvěl Vám jazyk v živých ústech!

Hostivít (přisvědčí).

Jelena. Jak? Jest-li možná? Vy, jenž na hvězdnaté obloze toliko věčný ples a libosvorný zpěv obdivujete; jenžto čarovným zvukům divotvorného Orfea rozumíte, se stromem a skaliskem rozmlouvati

umíte: Vy byste v soucitném svém hrdle srozumitelného hlasu neměl?

Hostivít (na srozumění dává, že jazyk jeho toliko na čas spoután jest).

Jelena. Jazyk Váš jest v nenavyklých okovech? Váže ho nějaký slib?

Hostivít (tomu odpírá).

Jelena. Měla by láska s takovou všemocností —

Hostivít (co nejčileji přisvědčuje).

Jelena. Což Vám nelitostný Milek řeční nervy prostřílel?

Hostivít (odpírá).

Jelena. Tedy dobrovolná obět?

Hostivít (přisvědčuje).

Jelena. O nebesa! kterak Vám odměním? Chovanec Lyonský, jemužto milost a libomravné rytířské chování tisíc jazyků udělují, stojí tu co děvosnub —

Hostivít (plesaje všemu přisvědčuje.)

Jelena. Všickni mučedlníci lásky musí Vám tuto obět záviděti!

Hostivít (padne na koleno a v blahostném záchvatu ruce před ní rozprostře).

Jelena (pozdvihne ho). Příliš mnoho milostnosti, nejsem jí hodna! Ačkoli tento zápal lásky tu nejpřednější odměnu zasluhuje — rcete! kterak mám

rozhodnouti, tak abych vyvoleného s drahými jeho bratry nerozdružila? Má se to losem rozřešiti?

Hostivít (prosebně tomu odpírá).

Jelena. Čili mám na všech Paprscích Lesní Hvězdy připověď žádati, tak aby se vzájemně zavázali, manželi mému, buď on, kdo buď, proti všem nepřátelům po boku státi?

Hostivít (přisvědčuje).

Jelena. Jste hotov, slib ten učiniti?

Hostivít (pozdvihne tré prstů jakoby přísahaje).

Jelena. Děkuji Vám, milý vládyko! a přeji, aby celé živobytí Vaše mnoholidnou bylo slavností. Leč — ostřež Bůh, abych upotřebení Vašeho nejskvostnějšího statku, jazyka totiž, déle ještě nemilosrdně zamezovala! Bratří Vaši rozhodnutí mého v obrazovně (ukáže v pravo) očekávají. Nechtěl byste —

Hostivít (několikrát se pokloní, a Jelenou provozen v pravo odejde).

Výjev dvanáctý.

Jelena. Kersk. Brzo na to Krasolib.

Kersk. Mluv, dcero má! nemám toho přetvářeného famula mezi psovody poslati?

Jelena (lekne se). Jak? Kde jest? Čím Tebe pohoršil?

Kersk. Praví, žes ho obeslala, tak aby Tebe k oltáři provodil. Rci! může-li mu rozumný blázen takovou zpozdilost prominouti? Neníli zběsilý?

Jelena (pro sebe). Ten nejčistší, nejmilostnější zápal ušlechtilé duše nazývají pošetilci zběsilostí! (Hlasitě.) Provoď ho sem!

Kersk. Jak dávno zpronevěřil se Ti sluch, dcero má? Famulus jest tady!

Jelena. Provoď ho sem!

Kersk. Pravíť ovšem, že jest vládyka — vládyka — e! jak pak ho jmenoval —

Jelena. Vládyka Krasolib, znám ho. Přiveď ho sem!

Kersk. Avšak jest famulus —

Jelena. Famulus nebo vládyka; chci s ním mluviti!

Kersk. Má také oněměti?

Jelena. Jeho oko jest dosti blahomluvné!

Kersk. Či mám jazyk jeho až na Ano a Ne obloupiti?

Jelena. Jediné „Ano" z jeho úst praví více, nežli moudrost celého Tvého živobytí.

Kersk. Za deset let se mi na to podepíšeš! (Otevřev Krasolibovi hlavní vchod odejde.)

Jelena (pro sebe). On jest to. Třesu se a trnu!

Krasolib (v pokroku do popředí velmi opravdově a způsobně). Nebe želnej duševní zbrani ušlechtilé hraběnky Bechyňské, a dej, aby bez rány a bez jízvy radostného cíle vezdejšího živobytí doputovala!

Jelena. Zápas svůj na větším díle jsem přestála. Počaltě ohromným návalem; leč již při druhém outoku ve snadnou váleční hru se proměnil. Na nejmladšího vládyku ještě o č e k á v á m.

Krasolib. Mluvte s ním upřímně, hraběnko! Jako vodní kvítek z proudu se vynořiv zlatým slunce paprskem říditi se dá: tak on mírně a pokorně Vašemu výroku se podrobuje.

Jelena. Tedy mu ruka má skutečně věc lhostejná jest?

Krasolib. O nebesa! jaká to průlina mezi l h o s t e j n o s t í a — o d v o l e n í m. Krasolib nemiluje Vás méně, nežli ostatní Paprskové. Krasolib neprahne méně po lásce vzájemné, nežli bratrové jeho; avšak — kdyby Jeleně přáno bylo, jaro svého živobytí v krásnějším rouše vynajíti, nežli on jí může obětovati: bylby Krasolib nároku k Jelenině přízni hoden, kdyby neodstoupil, žádost svou mužně překonávaje?

Jelena. Rcete, co chcete, muži jsou — ať to jemně vyslovím — m a r n i v í. Paprskové Lesní Hvězdy toužili po mé ruce n e z n a j í c e mne — leč, co pravím? vždyť jsou mne z n a l i! Věděli, že jsem jediná

dědička velmožného hraběte Bechyňského. Č t y ř í z nich zajisté na vysokou rozenost mou, na mé hrady a statky oči své obraceli; nebudeť se Krasolib dalece od nich lišiti!

Krasolib. Předce, p ř e d c e, Jeleno! Pokud za Krasoliba ručiti mohu a smím: jest mu zajisté jedno, zdali částky lesknatých kovů v prvotním lůně matky země, a nebo v tmavých prostorách Vaší pokladnice spočívají. Krasolib miluje a ctí toliko zbraň, kterou se pevná, veliká s r d c e, aneb města a říše světa d u š e v n í h o vydobývají. — Vaše v y s o k á r o z e- n o s t? Byl jsem přitom, a přislouchal jsem k tomu, anto v Krasolibových prsou horoucí žádost mluvila a přála, aby rozenost Vaše m é n ě vysoká, a dědictví Vaše méně náramné bylo! Pak by směleji co zápasník v závodní ohradu vystoupil, jsa odušen a okřídlen nebeskou nadějí, že Jelena, bleskem rodu a statku jasného zraku nejsouc zbavena, věrné, citlivé srdce jeho mezi ostatním mužstvem rozezná a uváží.

Jelena. Zajisté, vládyka Krasolib nemohl si lepšího zástupce opatřiti, nežli Vás. — Opětujte mu, co jsem mu včerejší dobou sama projevila. Jeho ochotný, dobrosrdečný list vážnost mou na vší příšť mu vydobyl a zajistil.

Krasolib. Upotřebila jste listu toho?

Jelena. Upotřebila, a — jak doufám — s dobrým to výsledkem.

Krasolib. Pak jest to právě ten list, který ho s nebes do pekel, a odtud opět k nebesům vláčí.

Jelena. Kterak to?

Krasolib. Nebeská radost proudí se hrudím jeho, když pomyslí, že Jeleně Bechyňské v okamžení násilné volby průvodní byl hvězdou; leč pekelná trýzeň prorývá duši jeho, anto i zloradostné tušení ho stíhá, že byste se dnes neb zítra domejšleti mohla, kterak to v tom podlém úmyslu tak jednal, aby soupeře své z ohrady vytisknuv strojně předenou vazbou k sobě Vás připoutal. — Jeleno! kdyžto jsem slova ta psal —

Jelena. Jak —? Vy jste je psal?

Krasolib. Kdož jiný, slečno?

Jelena. Vy jste mi to Heleninu výhybku na pamět uvedl?

Krasolib. Já jsem to učinil, Jeleno Bechyňská!

Jelena. Avšak, z vlastního to vnuknutí? nikoli co nástroj druhého aneb třetího?

Krasolib. Co vlastní nástroj, hraběnko!

Jelena. A chtěl byste mne přemluviti, že nižádný soběcký cit ruku a péro Vám nevedl? Byl byste pro každého jiného to samé učinil?

Krasolib. Má drahá slečno — ach! jak rád

bych Vám čistou, nelíčenou pravdu vyjevil; leč — v tomto okamžení toho nežádejte! Tolik citů vlní se mi v rozčilených prsou —

Jelena. Ukrutníče! proč sám sebe trýzníte? Musím já vlnám těmto úpornou hráz protarasiti, a z přebolestné vazby je vyprostiti? Jest Vám tak těžko, pouto svého jazyka přetrhnouti, a volným slovem pověděti, že mne milujete?

Krasolib (klesne před ní na koleno). Jeleno!

Jelena. A musím Vás sama mezi své vládycké ženichy uvésti, a promluviti k Vám: Vystup směle, a požádej o ruku mou?

Krasolib. O nebesa! Pozdvihněte mne, Jeleno Bechyňská! anebo kažte, abych se tváře Vaší na věky vzdálil!

Jelena (pozdvihne ho). Nečiň toho, drahý jinochu! muselať bych Tebe v kraj světa stopovati. — Tiše, tiše, můj ušlechtilý Faustine! Prv, nežli na vždycky do svého nebe vkročíme: musíme s pozemany počet svůj rovnati a uzavříti. (Jde k dvéřím v levo.)

Krasolib. Faustine —? Nešťastná domněnko, na Tebe jsem již nepomyslil! — Jeleno! hraběnko!

Jelena (dvéře otevřevši). Bratře Protivíne!

Protivín (se vyřítí). Tu jsem!

Jelena. Zavolejte své přátely a spolubojovníky.

Protivín. Na rychlost! (Vrátí se.)

Jelena (přispěchavši v pravo otevře). Šlechetní vládykové a páni na Lesní Hvězdě! Dcera Jaromírova, otcovského to přítele Vašeho, žádá Vás, abyste ji laskavého ucha propůjčili.

Výjev třinácty.

Předešlí. Vladislav, Zlatomil, Mírov a Hostivít vkročivše na pravé straně státi zůstanou. Levým vchodem vejdou: Protivín, rytíři z třetího dějství, a za nimi: Sibylka, Petronila a Faustin.

Krasolib (v levo do popředí se postaví).

Jelena (v prostředku). Vládykové Vladislave, Zlatomile a Hostivíte, slavohodní synové staroslavné Lesní Hvězdy! Recte, neučinili jste šlechetnomyslně dobrovolný slib, že budoucího manžela mého, budiž kdo buď, před všemi jeho blízkými i vzdálenými nepřátely zastávati míníte a budete?

Vladislav, Zlatomil a *Hostivít.* Slib ten jsme učinili.

Jelena (vzavši Krasoliba za ruku do prostředí ho uvede.) Nuže, tento jest můj nastávající manžel. Faustin, až potud panoš a famulus vládyky Krasoliba.

Vladislav. Jak —?

Zlatomil a *Hostivít.* Co —?

Sibylka. I můj andělínku!

Vladislav. Opovržení tohoto pomstím!

Zlatomil. Tak i také já!

Jelena. Vladislave! nemůžete a nebudete na mně tento svobodný výrok pokutovati; leč podle slibu svého, který slavostkvoucí Svatoplukův prvorozenec nikdy nezruší, po boku tohoto jinocha proti všem odporníkům jeho budete bojovati.

Vladislav. Nuže, hraběnko Bechyňská! jest-li Vám libo, panoši a sluhovi se zasnoubiti: tedy jest tento na pravém místě! (Uchopí Faustina za ruku a násilně vedle ní ho postaví.)

Jelena. Nikoli — tento jest můj vyvolený!

Zlatomil. To jest Krasolib, nejmladší náš bratr.

Jelena (ke Krasolibovi.) Pro dobrý Bůh, vládyko!

Krasolib. Odpusťte mi, ušlechtilá Jeleno! Zatajení Vaše zavdalo příčinu i k mému sebe zapření. Avšak drazí bratři moji ať dají svědectví, že jsem se práva svého k Jelenině ruce odřekl, pak-li nejste Vy dcera Jaromírova.

Vladislav. Odřekl ses, a to v prospěch můj, bratře Paprsku severní! A pročež co zástěrný štít ctnosti a pravdy nikdy ruky Jeleniny nepožádáš.

Krasolib. Ach, bratře! tehdáž jsem byl celou bytnost svou tomuto ušlechtilému tvoru zasvětil, jsa toho mínění, že toliko Jelenina panská služka jest. —

Jelena. O, tedy blahoslavím nehodu, která mne neznámou do Lesní Hvězdy vehnala! Dostalo se mi manžela, který si ve mně nikoli bohatou dědičku, nikoli hraběnku Bechyňskou; leč prostou, nevolnou dívku zamiloval! (Krasoliba se vší vroucností obejme.)

Vladislav. Rozmyslete se, hraběnko Bechyňská! stojíte na pokraji bezedné hlubiny!

Zlatomil. Bude Vás latině a řečtině učiti, co zatím věrolomná čeleď Bechyňskými statky bude se s Vámi zdíleti!

Hostivít. Zahrabe se do svých kněh, co zatím Vy, co osamělá mniška, po hradě Bechyňském budete blouditi!

Výjev čternáctý.

Předešlí. Kersk.

Kersk (přispěchá). Hraběnko, má dceruško! pevný a veliký štít snáší se s nebes, a zámek Tvůj proti všem střelám nepřátelským pokrývá.

Vladislav. Jaké to odbojné přípravy?

Zlatomil. Jak? přilákala nás hraběnka Bechyňská do záloží?

Hostivít. Není možná! Dřív nás slibem odzbrojiti, a pak brannou rukou proti nám vystoupiti?

Protivín. Mluv, co se stalo?

Kersk. Jsem starý blázen, a stokráte jsem viděl, kterak se osvědčilo, že čím větší nebezpečí, tím hotovější jest ruka pomocná.

Vladislav. Jaké to nebezpečí, kde čest a chrabrost má stráž držeti byly sebe zavázaly?

Kersk (k Jeleně.) Vyvolilas již? Toho tady, co Tobě po srdci stojí? Dobřes udělala. Ten se nebude smáti, když Ty budeš truchliti; ani nepůjde do sklepa, když Ty polezeš na věž. Žehnám Tobě ve jménu otce, jelikož tu Jaromíra není. Neboj se ohnivých šípů ostatních Paprsků Lesní Hvězdy; venku stojí cherub s plamenným mečem, který je do všech úhlů světa rozpráší!

Vladislav. Jaké to pohoršení od starého šaška!

Zlatomil. Dejte mi bič na toho svévolného blázna!

Krsk. Rozběhnete se, šlechetní a stateční rváči! a starý šašek a blázen zůstane u Vás tak počestným, jako kdy býval. (Přikročiv ke dveřím otevře je.)

Výjev patnáctý.

Předešlí. Královský posel.

Královský posel. Přináším milost a pozdravení od Jeho královské Velebnosti. Šlotě poselství moje do Lesní Hvězdy; avšak jelikož mi tam zvěstováno, že šlechetní

Paprskové její na Bechyni meškají, a rozkaz královský naléhající jest potřeba —

Vladislav (pokročiv.) Co káže Milost králova?

Královský posel. Došla stolce jejího rychlá zpráva, kterak to Pasovšti Šumavou do blaženého údolí země české se derou —

Vladislav. Ha! tito Pasovští jsou posvěcená rukavice Německé říše, kterou ona vždycky vystrčí, tak aby ji meče naše zlíbaly!

Královský posel. I jmenuje Milost Králova chrabrého vládyku Vladislava z Lesní Hvězdy nejpřednějším vůdcem kraje Bechyňského. —

Jelena. O jasná hvězdo svého, a od této doby i také mého domu! buďtež naší záštitou, a neodcházejte co můj nepřítel —

Vladislav (podá jí ruku.) Nikoli, sestro drahá! Od této chvíle budiž vlast mou nevěstou, a nešlechetným ten, kdo na jinou pomyslí, když nepřátelé národu jeho okovy kují! (Odejde.)

Královský posel (za ním).

Jelena (k Zlatomilovi.) Neopouštějte nás, vládyko Zlatomile! Návladnické zkušenosti Vaší svěřujeme všecky své statky.

Zlatomil. Drahá sestro, časem svým na to pomyslíme. Válka svou divou rukou poklady rozhazuje a pošetilec jest, kdo jich nenakořistí, co se jich slušně

nakořistiti dá. Pokud se nevrátím, zavři své knihy, bratře Paprsku severní, a hleď si hospodářství! (Odejde.)

Jelena (k Hostivítovi.) Nuž, vládyko Hostivíte, manželský můj sňatek příležitost Vám zavdává k hlučným slavnostem —

Hostivít. Ano, spanilá sestro! všecky slavnosti na svou starost beru; hodláte-li totiž tak dlouho slečnou zůstati, až se válka skončí. Neboť věztež, slečno! co válka muži družebnému podává: to mu žádná domácí slavnost nevynahradí. Poblahoslav Bůh! (Odejde.)

Jelena (k Mírovi). Avšak Vy, vládyko Mírové! na počest zasnoubení mého u nás pobydete?

Mírov. Ušlechtilá sestro! vládyka Mírov zavře se do pokojného paprsku svého, tak aby lítici vojenskou neslyšel zuřiti. (Odejde.)

Jelena (ke Krasolibovi.) O můj drahý, drahý panoši a famule — nechať Tebe v nadměře radosti své ještě jednou tak jmenuji! — co oni tam na poli válečném nejisté vítězství budou hledati: my se tu již přeblaženě z něho těšíme. Avšak pojďme! přisluší nám, odcházející bratry Tvé provoditi.

Krasolib. Zpanilá Jeleno, budiž průvodcem mým z této síně až k studené rakvi! (Odejde.)

Protivín (a rytíři s nimi).

Petronila (k Faustinovi, jenž v myšlénkách zahluben stojí). Můj ženich jest tedy předce jen panoš a famulus?

Faustín (pozdvihne oči a na ni se dívá).

Petronila. Tím však lépe, jsme sobě poněkud rovni. Sňatek svůj budeme s panstvem našim v tentýž den slaviti, není-li pravda?

Faustin. Dívko dobrá! dej panoši a famulovi padesát let na rozmyšlenou. (Odejde.)

Petronila. Jsem Vlaška, ponoši a famule! pamatuj na svůj strašlivý slib! (Kvapí za ním.)

Sibylka. Nuž, můj sličný Kersku! co my budeme dělati?

Kersk. Abychom se nezalkli, budeme dychati.

Sibylka. Mimo to, mimo to! Víš, kterak Tě Sibylka miluje.

Kersk. Dvě leta budeme se dívati, jak to stav manželský slečně naši k duhu jde.

Sibylka. A co potom?

Kersk. Potom budeš Ty kolíbati, a já Vám budu k tomu zpívati. (Odejde.)

Sibylka. Viň Ty se, můj úhoříčku, jak chceš; však Ty se mně nevyvineš! (Jde za ním.)

(Opona spadne.)

Omylové.

Stránka		řádek		jest:		čti:
Stránka	15	řádek	14	jest: západním	— čti:	jihozápadním paprsku.
—	20	—	19	— druhé ctí“	—	drahé cti
—	35	—	10	— myslil	—	a myslil
—	38	—	21	— točitý vchod	—	točitý schod
—	76	—	5	— knala	—	konala.
—	77	—	12	— jedná	—	jedno.
—	—	—	22	— zkózal	—	kázal.
—	96	—	15	— k žádost	—	k žádosti.
—	109	—	10	— druhý	—	drahý.
—	117	—	3	— Bůch	—	Bůh
—	—	—	14	— nám	—	mam.
—	—	—	—	— ježto	—	jenžto.
—	—	—	18	— pravě	—	právě.
—	138	—	19	— hrímatel	—	hřimatel.

☞ Klicperovy dramatické spisy vycházejí po svazcích v nedlouhých lhůtách; každý svazek obsahuje jednu hru; několik pak svazků dohromady obsahuje jeden díl.

Spisy se mohou odbírati buď kněhkupeckou cestou bez předplacení, a nebo u samého vydavatele, kterýžto předplacení na tyto spisy dosavad přijímá. Předplatní cena na poslední svazek obnáší 16 kr. stříb., a každý předplatitel obdrží s posledním svazkem malou pěknou podobiznu slavného spisovatele, a jména P. T. předplatitelů svým časem k spisům se připojí.

Tento 7my svazek Klicp. dram. sp. stojí v předplacení 20 kr. stř. (bez předplacení 24. kr.) Další pak svazky stojí dle velikosti 12, 15 aneb 20 kr. stříbra, v kněhkupectví bude však každý svazek skoro o čtvrtinu dražší.

Osmý svazek těchto spisů obsahovati bude: Svatislawa, truchlohru v 1. dějstwí.

Vydavatel je bytem v Praze, na široké ulici w čísle 736 — II v 2 poschodí.

Tiskem knížecí Arcibiskupské knihtiskárny, pod správou synů Bohumila Haase, za faktora J. V. Žáka.